

**KANTONALNA JAVNA USTANOVA
SREDNJA GRAFIČKA TEHNIČKA ŠKOLA
ILIDŽA**

Nastavni plan i program

**GRAFIČKI TEHNIČAR – TEHNIČAR
MULTIMEDIJALNIH SADRŽAJA**

Ilidža, april 2007. godine

Broj: 11-04-38-14603/07
Sarajevo, 15.05.2007. godine

SREDNJA GRAFIČKA TEHNIČKA ŠKOLA ILIDŽA
Sarajevo, La benevolencija 10

n/r Direktora

PREDMET: Saglasnost za Nastavni plan i program za
izorno područje Multimedijalni sadržaji

Na osnovu Vašeg zahtjeva, u kojem ste oalaborirali razloge za uvođenje programa izbornog područja "Grafički tehničar- multimedijalnih sadržaja", ovim putem Vas obavještavamo da Ministarstvo obrazovanja i nauke **daje saglasnost** JU "Srednja grafička tehnička škola" na Nastavni plan i program za izorno područje Multimedijalni sadržaji u okviru zvanja Grafički tehničar.

S poštovanjem,

MINISTAR
Mr. Safet Kešo

Dostavljeno:

- ① Naslovu
2. Prosvjetno – pedagoškom zavodu
3. Arhivi

e-mail: monks@ks.gov.ba, www.monks.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-128, Fax: + 387 (0) 33 562-218
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Na osnovu Zakona o srednjem obrazovanju Kantona Sarajevo, (Službene novine Kantona sarajevo br. 10 od 22. 04.2004. godine) Nastavničko vijeće Srednje grafičke tehničke škole na svojoj sjednici održanoj dana 23.04.2007. godine, donijelo je

NASTAVNI PLAN I OKVIRNE PROGRAME ZA ZANIMANJE GRAFIČKI TEHNIČAR – TEHNIČAR MULTIMEDIJALNIH SADRŽAJA

Odgojno – obrazovni program za zanimanje grafički tehničar – tehničar multimedijalnih sadržaja sastoji se od opšte obrazovnih i stručnih sadržaja.

Opšte obrazovni sadržaji utvrđeni su Odlukom ministra nauke i obrazovanja Kantona Sarajevo.

Stručni sadržaji zasnovani su na odredbama Zakona o srednjem obrazovanju Kantona Sarajevo.

Struktura stručnog dijela odgojno-obrazovnog programa za zvanje grafički tehničar – tehničar multimedijalnih sadržaja:

1. Standard zanimanja
2. Osnovna obilježja obrazovnog programa
3. Nastavni plan
4. Obavezni način provjeravanja znanja i vještina
5. Potrebna stručna sprema nastavnika
6. Uslovi izvođenja programa
7. Nastavni program
8. Ispitni katalog završnog – maturalnog ispita

3. STANDARD ZVANJA

3.1. Naziv i šifra zvanja:

GRAFIČKI TEHNIČAR – TEHNIČAR MULTIMEDIJALNIH SADRŽAJA

3.2. Nivo složenosti -stepen stručne spreme:

Područje grafike, u četverogodišnjem školovanju IV stepen složenosti i SSS

3.3. Stručne kompetencije:

Kandidat:

Nakon završenog četverogodišnjeg obrazovanja tehničari multimedije se mogu uključiti na tržište rada u grafičkoj struci i uslužnim djelatnostima na poslovima izrade grafičkih i idejnih rješenja web stranica, multimedijских sadržaja i ostalih marketinških aktivnosti. Postupno se uvode u posao uz upute i savjete svih sudionika sa kojima saradjuju, a posebno onih kojima su odgovorni. U kratkom vremenu sva stečena znanja tokom školovanja mogu se uspješno primijeniti u radnom procesu.

Moguće je i samostalan rad za različite oblike narudžbi iz područja marketinga, komunikacije, video i audio spotova itd.

3.4. Opis standarda

Opis standarda:

GRUPE POSLOVA	KLJUČNI POSLOVI	VJEŠTINE I ZNANJA
Analiza, planiranje i organizacija rada	Organizira svoj rad i rad u manjim skupinama	- analizira zadani projekt - vrši odabir medija - prikuplja informacije vezane za tržište i njegove potrebe - usklađuje ideje s dizajnerskim trendovima
Priprema rada i radnog mjesta	Priprema radno mjesto	- vrši izbor odgovarajućih materijala - vrši unos podataka propisima - provjerava tehničku i tehnološku dokumentaciju
Operativni poslovi	Idejno rješenje layout	- vrši izradu grube skice - pravi idejno rješenje - izrađuje, obrađuje i odabire ilustrirani materijal - priprema i obrađuje tekstualni materijal - vrši izradu animacija - vrši odabir audio sekvenci (Loop) - oblikuje vizuelni identitet - vrši izradu znaka i logotipa - vrši izradu osnovnih elemenata vizuelnog identiteta (memorandum, koverta, vizit karte, poslovne dokumentacije i reklamno-propagandna galanterija) - izrađuje standarde idejnih rješenja prospekata, kataloga i slično - provjerava dodatne elemente - izrađuje standarde za kalendare i plakate - prikazuje konačan projekt (prezentacija projekta) - montira i realizira kratke TV forme (spotovi i jinglovi)

Komercijalni poslovi	Priprema elemente ponude	- ispituje tržište (analiza tržišta, proizvoda i potrošača) - provjerava kvalitetu proizvodnje - poštuje pravilnu prodajnu politiku i distribuciju - bavi se kalkulacijom (materijala i finansijskih sredstava) - vrši pravilan izbor propagandnih sredstava, medija - vrši izradu i razradu plana proizvodnje, sa posebnim osvrtom na rokove i kapacitet posla
Administrativni poslovi	Popunjavanje radne dokumentacije	- vrši evidenciju o narudžbama i rokovima - vrši evidenciju obavljenih zadataka - vrši utvrđivanje obima i planiranje posla - operativno planiranje, planiranje materijala, zauzetost kapaciteta
Osiguranje kvalitete	Kontrolira kvalitetu i učinke u skladu sa standardima i normativima	- planira kvalitetu rada u svim fazama - kontrolira kvalitetu rada - poštuje standarde kvalitete
Održavanje i popravci	Održavanje sredstava rada i priprema alata	- uredno održava sredstva rada, te ih pravovremeno daje na servisiranje - obnavlja i unapređuje softver
Komunikacija	Sporazumijeva se sa saradnicima	- komunicira sa lokalnim medijima - komunicira sa lokalnim Internet poslužiocima
	Sporazumijeva se sa strankama i naručiocima poslova	- vrši prezentaciju budućeg proizvoda - poznaje osnovne poslovne komunikacije - udovoljava zahtjevima naručioca usklađujući ih potrebama tržišta
Očuvanje zdravlja i okoline	Radi na način da ne ugrožava sebe i svoje saradnike	- upoznaje članove svoje skupine s opasnostima i određenim poslovima pri upotrebi računarske opreme - poznaje propise radnog zakonodavstva - poznaje mogućnost povreda zbog neadekvatne Upotrebe računarske opreme
	Štiti užu i širu okolinu od negativnih utjecaja materijala i sredstava rada	- sortira i na odgovarajući način odlaže otpad - upotrebljava štetne materijale i opremu tako da štiti okoliš - poznaje propise u području zaštite okoline

4. OSNOVNA OBILJEŽJA OBRAZOVNOG PROGRAMA

4.1. OPĆI PODACI

4.1.1. Privredna djelatnost:
grafika

4.1.2. Osnovna djelatnost
uslužna djelatnost, štamparske-tiskovne forme i izrada medija

4.1.3. Utvrđeni naziv zvanja:
GRAFIČKI TEHNIČAR-TEHNIČAR MULTIMEDIJALNIH SADRŽAJA

4.2. TEHNIČKI PODACI

4.2.1. Područje rada:
grafika

4.2.2. Stepen stručne sprema:
srednja stručna sprema - SSS

4.2.3. Sredstva za rad

- računar odgovarajućih tehničkih karakteristika, (dobra grafička kartica, kvalitetni monitor, - brzi Internet priključak)
- odgovarajući software (programi za izradu web stranica i crtanje, obradu fotografija, izradu animacija i prezentacija ...)
- printer, ploter, skener
- kamera i digitalni fotoaparati te ostali pribor potreban za kvalitetan rad sa navedenim medijima

4.2.4. Predmet rada

- dokumenti i grafički materijal u digitalnom obliku
- fotografski i video zapisi
- CD/DWD prezentacije i mediji
- auditivni, muzički, govorni i filmski zapisi

4.2.5. Mjesto zaposlenja

- studio za web dizajn i grafički dizajn
- firme koje vode online prodaju
- firme koje se bave raznim uslužnim djelatnostima putem interneta
- radio i TV sistemi
- samostalni rad u okviru vlastite firme

4.2.6. Uticaj nauke, tehnike i tehnologije na promjene u obrazovnom profilu

- razvoj novih programa – programskih alata (software)
- razvoj novih tehnologija
- novi načini komunikacije i prezentacije

4.2.7. Povezanost i međuovisnost s drugim poslovima u radnom procesu

- povezanost u poslovima izrade pojedinih dijelova vizuelnog izgleda web stranice i različitih vrsta prezentacija
- povezanost i međuovisnost s poslovima programera
- povezanost s prevodiocima web sadržaja (strani jezici)
- povezanost s tijelima koja donose propise i uslove korištenja različitih web usluga

4.2.8. Odgovornost i samostalnost u radu u pojedinim fazama

- odgovornost i samostalnost pri obavljanju svih poslova vezanih uz područje rada
- poštivanje forme i pravila struke
- djelovanje u svim segmentima u skladu sa pravilima ponašanja i komuniciranja na internetu i webu
- poštivanje dogovora i ugovorenih uslova prema naručitelju usluga

4.3. USLOVI RADA

4.3.1. Uslovi rada i okoliš

- rad u unutrašnjem prostoru s prilagođenim osvjetljenjem
- rad na crtaćem stolu i rad na računaru
- rad uz duže sjedenje
- rad uz umjetnu rasvjetu
- rad u mirnom okruženju
- rad u prostoru s većim brojem računara i tehničke opreme
- radni prostor podijeljen ili odvojen za određenu fazu rada

4.3.2. Psihofizičke sposobnosti

- smisao za sistematičnost
- smisao za likovno i grafičko oblikovanje
- dobar osjećaj za kompoziciju
- dobra koncentracija
- dobra vizuelna percepcija
- dobra koordinacija ruke i oka
- raspoznavanje boja
- sklonost usavršavanju i učenju novih postupaka i programa
- otvorenost prema novim idejama i tehnologijama
- sklonost ka online edukaciji
- potreba za cjeloživotnim učenjem
- razvijena online komunikacija

4.3.3. Prethodno obrazovanje

- završena osnovna škola i naglasak na dobro znanje nastavnih sadržaja iz navedenih predmeta (bosanski-hrvatski-srpski, strani jezik, fizika, kemija, likovna kultura, matematika)

4.4. ZNANJA

4.4.1. Opšta znanja (nakon završenog četverogodišnjeg školovanja)

- poznavanje rada na računaru
- korištenje osnovnih programskih alata (Microsoft office paket)
- dobro poznavanje bosanskog-hrvatskog-srpskog standardnog jezika
- poznavanje engleskog jezika
- poznavanje interneta i web komunikacije
- poznavanje marketinga

4.2. Posebna znanja (teorijska i praktična)

- poznavanje programa za obradu fotografija
- poznavanje programa za izradu web stranica
- poznavanje programa za prijenos podataka na server
- rad u programu za izradu baza podataka
- rad u programu za izradu Flash animacija
- rad u programu za izradu prezentacija
- rad u programu za obradu video zapisa i zvuka
- poznavanje programskih jezika

4.5. STRUČNE KOMPETENCIJE

4. 5.1. Kandidat je osposobljen:

- za rad na računaru
- za samostalnu izradu grafičkih rješenja i obradu fotografija u odgovarajućim grafičkim programima)
- za samostalnu izradu kompletne web stranice (site-a) u odgovarajućim programima
- za samostalno održavanje i redizajn web stranica
- za samostalnu izradu Flash animacija
- za programiranje sadržaja koji identificiraju vlasnika web stranice i za strukturiranje tih podataka u funkcionalnoj proceduri njihova pretraživanja
- za kreativan i originalan dizajn izgleda kao i za sistematsko oblikovanje sadržaja
- za samostalnu izradu medijskih prezentacija
- za rješavanje praktičnih problemskih zadataka vezanih za programiranje
- za samostalnu izradu dinamičkih web stranica
- za samostalnu izradu računarske mreže

4.6. CILJEVI I ZADACI PROGRAMA

Uvod

Kraj drugog i početak trećeg stoljeća obilježeni su brzim rastom jedne nove industrije – Interneta. Programeri za Internet, administratori računarskih mreža, web dizajneri i ostala zanimanja vezana za Internet, danas su na prvom mjestu na rang listi najtraženijih kako u svijetu tako i kod nas.

Shodno prirodnoj želji našeg sistema školstva da se odazove zahtjevima današnjeg tržišta, mi dajemo svoj doprinos uvođenjem programa za zvanje **grafički tehničar – tehničar multimedijalnih sadržaja**. Web dizajn, kao dio multimedije, savremeni je način komuniciranja. Web dizajn se direktno naslanja na temelje grafičke struke jer je u njegovoj osnovi prijenos grafičke poruke isti kao kod svih grafičkih proizvoda.

Svjedoci smo filmskih festivala na Internetu, trodimenzionalnih promocija muzeja i biblioteka, učenja na daljinu, direktne prodaje preko Interneta, izdavaštva itd. Iza svega toga stoje timovi zaposlenika. Obavezni članovi tih timova su i profesionalci. Već se uveliko zahuktao virtualni svijet koji traži nova zanimanja. Jedno od takvih zvanja je Grafički tehničar-tehničar multimedijalnih sadržaja.

Ciljevi:

Sticanje znanja, vještina, stavova i vrijednosti za kvalitetno, samostalno, stručno, poduzetno i inovativno obavljanje poslova izrade medijskih sadržaja za potrebe privrede Bosne i Hercegovine.

Zadaci:

Zadaci najčešće predstavljaju izjašnjavanje namjera u vezi s predviđenim promjenama kod učenika.

Nastavni su zadaci srazmjerno određeni, opisuju željene rezultate učenja što se tiče učeničkih aktivnosti, ponašanja i znanja.

Zadaci ovog obrazovnog programa su:

- sticanje praktičnih znanja vezanih za izradu web stranica i raznih multimedijalnih sadržaja
- upoznavanje tehnološkog procesa, software i hardware
- razvijanje individualne, senzibilne, inventivne i racionalne sposobnosti u izradi web stranica i multimedijalne prezentacije
- sticanje likovno-estetskog senzibiliteta u izradi web stranica primjenjujući web dizajn i grafički dizajn
- primjena i vješto služenje ličnim računarom
- razvijanje pozitivnog odnosa prema radnoj sredini
- razvijanje radnih navika, urednosti, preciznosti, sistematičnosti
- unapređenje tehnološkog razvitka struke
- pripremiti učenika za nove tržišne uslove u kojima će biti u stanju i sam prepoznati potrebe za svojim znanjem i sam se izboriti za radno mjesto.

- pripremiti učenika za cijelo životno obrazovanje jer je razvoj tehnologije takav da radno mjesto tehničara multimedijalnih sadržaja svaki dan u sebi sadrži i učenje.
- poticati efikasnu inspiraciju za grafičkim web izražavanjem, razvijati kritički odnos prema radu u razvoju stvaralačkih sposobnosti i razvijati smisao za estetski izgled web stranica i multimedijalnih prezentacija.
- razviti kod učenika sposobnosti funkcionalnog oblikovanja multimedijalnih sadržaja.
- osposobiti učenika za upravljanje računarskim mrežama
- planiranja virtualnih aktivnosti
- izrade virtualnih okruženja, uređivanja i održavanja virtualnih okruženja.

4.7. TRAJANJE OBRAZOVANJA:

4 godine

4.8. USLOVI ZA UPIS

Uslov za upis je dokazana sposobnost likovnog izražavanja i vizuelne percepcije koja se provjerava zadacima:

- a) slikanja (kolaž) i kompozicija**
- b) vizuelne percepcije (elementi ortogonalne projekcije)**

Predmeti značajni za ocjenu pretpostavki za upis su:

bosanski, hrvatski, srpski jezik
strani jezik,
fizika,
matematika i
likovna kultura

Za upis u I razred Srednje grafičke tehničke škole za izučavanje zvanja Grafički tehničar učenici moraju ispuniti uslove donešene od strane Ministra obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo a nakon završenog II razreda Grafičke tehničke škole učenici se na osnovu kriterija škole opredjeljuju za izborna područja odnosno za izučavanje zvanja tehničara multimedijalnog sadržaja.

4.9. USLOVI ZA NAPREDOVANJE

4.9.1. Uslovi za prelaz u viši razred

Uspješno završen prethodni razred

4.9.2. Uslov za završetak obrazovanja

Uspješno završen četvrti razred i položen završni ispit. Završni ispit – polaže se prema Pravilniku o polaganju završnog ispita – mature u tehničkim školama.

4.9.3. Mogućnost nastavka školovanja

Učenici koji su uspješno završili obrazovni program mogu ravnopravno aplicirati za upis na fakultete.

5.1 OBJAŠNJENJE NASTAVNOG PLANA

A. OPŠTEOBRAZOVNI DIO PROGRAMA

Naziv predmeta	Broj sati								Ukupni broj sati godišnje
	1. razred		2. razred		3. razred		4. razred		
	Sedm.	god.	Sedm.	god.	Sedm.	god.	Sedm.	god.	
Bosanski, Hrvatski, srpski jezik i književnost	3	105	3	105	3	105	2	60	375
Strani jezik	2	70	2	70	2	70	2	60	270
Historija - Istorija	2	70	2	70	-	-	-	-	140
Kultura religija	-	-	-	-	-	-	2	60	60
Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70	2	70	2	70	2	60	270
Obrazovanje za demokratiju i ljudska prava	-	-	-	-	2	70	-	-	70
Fizika	2	70	2	70	-	-	-	-	140
Matematika	3	105	3	105	3	105	2	60	375
Kemija - Hemija	2	70	2	70	-	-	-	-	140
Biologija	2	70	-	-	-	-	-	-	70
Informatika	2	70	2	70	-	-	-	-	140
UKUPNO A	20	700	18	630	12	420	10	300	2050

B. POSEBNI STRUČNI DIO PROGRAMA

Naziv predmeta	Broj sati								Ukupni broj sati godišnje
	1. razred		2. razred		3. razred		4. razred		
	Sedm.	god.	Sedm.	god.	Sedm.	god.	Sedm.	god.	
Muzička umjetnost	-	-	-	-	1	35	1	30	65
Grafički dizajn	1	35	2	70	1	35	1	30	170
Fotografija i film	-	-	-	-	2	70	-	-	70
Internetske i komunikacijske tehnologije	-	-	-	-	3	105	4	120	225
Izrada web strana	-	-	-	-	3	105	3	90	195
Osnove programiranja	-	-	-	-	3	105	-	-	105
Objektno programiranje	-	-	-	-	-	-	3	90	90
Medijske tehnologije	-	-	-	-	3	105	4	120	225
Baze podataka	-	-	-	-	2	70	2	60	130
E- poslanje	-	-	-	-	-	-	2	60	60
Osnovi mašinstva sa grafičkim strojevima	-	-	3	105	-	-	-	-	105
Grafička tehnologija	2	70	2	70	-	-	-	-	140
Grafički materijali	3	105	-	-	-	-	-	-	105
Menadžment	-	-	-	-	2	70	-	-	140
Praktična nastava	4	140	6	210	-	-	-	-	350
UKUPNO B	10	350	13	455	20	700	20	600	2105

C. POSEBNI IZBORNI DIO PROGRAMA *

Naziv predmeta	Broj sati								Ukupni broj sati godišnje
	1. razred		2. razred		3. razred		4. razred		
	Sedm.	god.	Sedm.	god.	Sedm.	god.	Sedm.	god.	
Napredne medijske tehnologije	-	-	-	-	-	-	2	60	60
Vizuelne komunikacije	-	-	-	-	-	-	2	60	60
UKUPNO C	-	-	-	-	-	-	2 ✓	60	60

*U četvrtom razredu učenici prema vlastitom interesu biraju jedan izborni predmet iz napredne animacije i videa i izrade web stranice za male uređaje.

6. OBAVEZNI NAČINI PROVJERAVANJA ZNANJA, VJEŠTINA I SPOSOBNOSTI

Predmeti stručnog dijela programa	Obavezni načini provjere ocjenjivanja znanja, vještina, sposobnosti			
	usmeno	pismeno	izrada vježbi na računar	izrada praktičnih vježbi
Grafički dizajn	da	da	da	da
Fotografija i film	da	da	ne	da
Internetske i komunikacijske tehnologije	da	da	da	da
Izrada web strana	da	ne	da	ne
Osnove programiranja	da	da	da	ne
Objektno programiranje	da	da	da	ne
Medijske tehnologije	da	ne	da	ne
Baze podataka	da	da	da	ne
E- poslavanje	da	da	da	ne
Grafička tehnologija	da	da	ne	ne
Grafički materijali	da	da	ne	ne
Menadžment	da	da	ne	ne
Praktična nastava	da	da	ne	da
Napredne medijske tehnologije	da	ne	da	ne
Vizuelne komunikacije	da	da	ne	da

		-prof. likovne kulture -akademski slikar/kipar/grafičar.. -dipl. dizajner -dipl. ing. grafičke tehnologije -dipl. ing. elektrotehnike
Vizuelne komunikacije	profesor	-dipl. komunikolog -grafički dizajner -dipl. ing. arhitekture -produkt dizajner

Napomena: Osim navedenih nastavnika, nastavne predmete mogu izvoditi i drugi nastavnici prema Pravilniku o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju nastavnika u srednjim školama

8. USLOVI IZVOĐENJE PROGRAMA

8.1. Rad s učenicima u GRUPAMA

Nastavni predmet	Nastavnik	Razred	Broj sati	Br.uč.u grupi
Muzička umjetnost	profesor	3.	30	12
		4.	35	12
Grafički dizajn	profesor	1.	35	12
		2.	70	12
		3.	35	12
		4.	30	12
Fotografija i film	profesor	3.	70	12
Internetske i komunikacijske tehnologije	profesor	3.	105	12
		4.	120	12
Izrada web strana	profesor	3.	105	12
		4.	90	12
Osnove programiranja	profesor	3.	105	12
Objektno programiranje	profesor	4.	90	12
Medijske tehnologije	profesor	3.	105	12
		4.	120	12
Baze podataka	profesor	3.	70	12
		4.	60	12
E- poslovanje	profesor	4.	60	12
Menadžment	profesor	3	70	26
Grafička tehnologija	profesor	1.	70	26
		2.	70	26
Grafički materijali	profesor	1.	105	26
Osnovi mašinstva sa grafičkim strojevima	profesor	2.	105.	26
Praktična nastava	profesor	1.	140	12
		2.	210	12
Napredne medijske tehnologije	profesor	4.	60	12
Vizuelne komunikacije	profesor	4.	60	12

8.2. Minimalni materijalni uslovi za izvođenje programa

Prostor	Oprema	Nastavni predmeti
Učionica za stručne predmete	- obična tabla - bijela kreda i kreda u boji - grafoskop i episkop, LCD projektor, folije, laptop - stručna literatura, knjige, prospekti, - digitalni fotoaparat i kamera	Muzička umjetnost Grafički dizajn Fotografija i film Vizuelne komunikacije, mendžment, Grafički materijali, Osnovi mašinstva sa grafičkim strojevima, grafička tehnologija
Učionica sa računarima	- 12 računara povezanih u mrežu s mogućnošću pristupa internetu, LCD projektor, digitalni fotoaparat - odgovarajući softver	Internetske i komunikacijske tehnologije Izrada web strana Osnove programiranja Objektno programiranje Medijske tehnologije Baze podataka E- poslovanje Napredne medijske tehnologije

9. NASTAVNI PROGRAM

A) Opće obrazovni dio programa

NASTAVNI PLANovi I PROGRAMi ODOBRENI OD MINISTARSTVA OBRAZOVANJA I NAUKE KANTONA SARAJEVO KOJA ŠKOLA VEĆ PRIMJENJUJE ZA OSTALA IZBORNA PODRUČJA.

B) Stručno teoretski dio programa

9.1. Nastavni predmet (obavezni):

Nastavni predmet : GRAFIČKI DIZAJN

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati	1/35	2/70	1/35	1/30	170

CILJEVI PROGRAMA

Danas sve prisutni termin – DIZAJN, pokušavamo u ovom programu podijeliti na njegove osnovne komponente, grafički i industrijski dizajn, te usmjeriti na ciljano izučavanje serijski umnoženih vizualnih poruka i komunikacija. Pored nekoliko bazičnih predmeta vezanih za računarsko oblikovanje, web oblikovanje ili multimedijalne tehnologije, grafički dizajn se prozirlje kroz sve ove sadržaje kao njihova važna poveznica i komponenta. Program grafički dizajn pomalo teorijski, ali ne anakrono, poducava osnovnim znanjima dizajna, riječniku dizajna, te njegovom istorijskom nastanku i ulogom u umjetnosti, industriji i konacno civilizaciji interneta.

Cilj programa je osposobiti učenike za osnovna znanja, vještine i sposobnosti u području grafičkog dizajna, a za potrebe ovog programa i zanimanja, te grafičkog i web trzista, kako bi sto kreativnije djelovali na širokom području i tržištu vizualnih komunikacija. Treba osigurati kvalitetnu razvojnu bazu za postupno produbljivanje individualnih spoznaja u ovom području i nastavak usavršavanja i školovanja.

Cilj je naravno, kroz individualni pristup, razvijanje kreativnih i intelektualnih ideja i koncepata te sposobnost strukovnog promišljanja u korelaciji sa drugim predmetima (multimedijalne tehnologije, izrada weba itd).

Cilj je uenicima razviti osjecaj o tehnoloskim, kulturnim i ekonomskim mogucnostima u kojima ce raditi i prezentirati svoje ideje, ali ga istovremeno „otvoriti“ za široko svjetsko tržište i Europu.

ZADACI PROGRAMA

Svi ciljevi su ujedno i zadaci, no ipak evo nekoliko izdvojenih:

- Usvajanje pojma, podjele, primjene i razvoja grafičkog dizajna
- Usvajanje osnovnih estetskih pravila i kriterija
- Stjecanje potrebnih znanja o osnovnim likovnim tehnikama i postupcima
- Stjecanje vještina u izradii grafičke poruke
- Osposobljavanje za oblikovanje i realizaciju grafičkih proizvoda na računaru korištenjem suvremenih računarskih programa.
- Osposobljavanje za realizaciju likovnih problema postupkom layouta
- Razvijanje ukupnih kreativnih potencijala i mogućnosti, sa što većim individualnim usmjerenjem, u grafičkom dizajnu

O zadacima , načinu rada i nastavi

Svi se zadaci oblikuju poslije usvojenih cjelina, kroz primjerene vježbe koje na neposredan način rješavaju i oblikuju zadane probleme. Neki su zadaci koncipirani tako da se riješe kroz jedan školski sat, a neki se prenose u neki drugi „kreativni predmet“, kao što su najčešće multimedijalne tehnologije ili izrade web sitea, čime se ostvaruje međusobna povezanost nastavnih sadržaja u skladu sa njihovim izražajnim i tehnološkim mogućnostima. Skica nastala na predmetu Grafički dizajn se razvija u jednom od računarskih programa u Multimedijalnim tehnologijama.

Zadaci moraju biti konkretni i direktno odgovarati na zadanu temu, te biti jasno dogovoreni u trajanju izvedbe. Sve ove komponente pomazu stvaranju osobe koja brzo promislija, primjenjuje steceno znanje i realizira u zadanom terminu, što su svakako odlike poželjne u svakom poslu, a osobito u mladima koji trebaju odgovoriti zahtjevima suvremenog otvorenog tržišta ili Bolonjskog načina školovanja.

U nekim promisljanjima ovaj smo predmet nazvali TEORIJA GRAFIČKOG DIZAJNA ili naprosto TEORIJA DIZAJNA upravo iz svijesti da se sa ovim fondom sati vježbe ne mogu realizirati bez podrške drugih predmeta i međuprogramске saradnje. Idealni uslovi bi bili rad u manjim grupama od maksimalno pola razreda, kako bi se usvajane znanja i vještina moglo obavljati individualno, kroz razgovore, analize i korekcije kako bi se učenik mogao odrediti unutar tako siroke i kreativne oblasti kao što je područje grafičkog dizajna. Posjete izložbama, kreativne radionice ili stručne ekskurzije su dobrodošle u sticanju iskustava potrebnih za bolju percepciju i izraz unutar dizajna.

Grafički dizajn bi trebao biti predmet iz kojeg se može izraditi maturalni rad, tako da se u njegovoj elaboraciji pokažu načini i metodologija rada, kako na kognitivnoj (semantičko-semiotička analiza likovnosti), tako na likovno-računarskom programskom nivou. Grafički dizajn je izrazito intelektualna disciplina, koja se samo služi likovnošću, kako bi ideju oblikovala na što ugodniji način. Poznavanje psihologije je također potrebno, ali tu „lekciju“ uče u pojmu grafičke poruke i njenog prijenosa kao komunikoloskog modela. Ideju primjenjene umjetnosti treba u svakom maturalnom radu razviti i odbraniti.

SADRŽAJ PROGRAMA

3.razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaj
1. ISTORIJSKI RAZVOJ DIZAJNA	Naučiti da se tehnološkim napretkom razvio dizajn kao zasebna disciplina, koja u sebi nosi elemente funkcionalnosti, ergonomije i estetike. Sveprisutnost dizajna u savremenom društvu. Pojam dizajniranja i dizajnera. Dizajner-savremeni home universale	Industrijska revolucija. Pojam, podjela i uloga dizajna u savremenom društvu. Područja zastupljenosti. Osnovni aspekti i osnovna načela dizajna. Sveprisutnost dizajna.
2. BAUHAUS	Naučiti o postojanju prve i važne institucije u kojoj se započeo izučavati dizajn kao zasebna disciplina. Steći znanja vezana za povezanost tehnologija i dizajna, sa osvrtom na Internet i savremene načine poslovanja.	Prilike u kojima nastaje Bauhaus. Velikani umjetnosti-osnivači Bauhauusa. Osnovni principi oblikovanja-povezanost poduzetništva i umjetnosti. Manifest. Referati vezani za sva umjetnička, historijska ili naučna imena koja dodiruju Bauhaus i pojašnjavaju njegovu ulogu u razvoju dizajna.
3. GRAFIČKA PORUKA	Naučiti pojam grafičke poruke kao osnovnog nosioca informacije, kako u grafičkom dizajnu tako i u sferi komunikologije. Steći vještinu izrade i promišljanja graf. poruke na zadanu temu, uključujući sve elemente, od psiholoških do likovnih.	Definicija. Razrada elemenata i komunikacijskog kanala. Pojam i razrada ideje. Intelektualna disciplina koja jezikom likovnosti postaje slika, piktogram ili ideogram. Grafičke vježbe na zadanu temu u kojima se svi navedeni elementi sintetiziraju u jedinstvenu zamisao. Analiza i odbrana.

4. TEORIJA FORME	Naučiti i znati primijeniti sve zakone estetike unutar dizajnerskog rada, kako bi kompozicija bila usklađena i skladna. Vježbati verbalni izražaj u smislu argumentacije i obrane svoga stava i zamisli, služeći se zakonima estetike koji su dio prirodnih zakona. Time učenici stiču sigurnost u argumentiranju i primjeni likovnih zakona.	Estetika, estetska načela. Simetrija, ritam, proporcija, pravila zlatnog reza. Ravnoteža, harmonija, dominacija... Kontrast, oblici kontrasta i njihova primjena. Konkretno zadane grafičke vježbe, na zadanom formatu i tehnici, predaja u dogovorenom roku. Npr. tehnikom kolaža, na formatu A4, u šest varijanti prikazati komplementarne kontraste prema vlastitoj likovnoj zamisli i kompoziciji. Voditi računa o udjelu komplementarnih boja i odnosima kako bi se postigla ravnoteža u boji. Analiza i ocjena.
5. TEORIJA BOJE	Naučiti i znati primijeniti boju u grafičkom dizajnu. Steći osjećaj za skladnost kompozicije u smislu uporabe boje. Psiholosko, kulturološko i simboličko djelovanje i značenje boja. Boja u tipografiji, tekstu, novinski i časopisnim prijelomima. Isticanje bojom.	Definicija boje, u fizikalnom i likovnom smislu. Newtonov optički eksperiment i njegove posljedice u fizici, umjetnosti i znanosti. Bauhaus ; Johannes Itten, Paul Klee i Vasilli Kandinsky, spoznaje o boji. Konkretno zadane vježbe, na zadanom formatu, tehnici i datumom predaje, a prema vlastitoj zamisli. Npr. Naslovnica za časopis.

Završetkom ovog razreda učenici bi trebali naučiti osnovna, teoretska znanja iz navedenih cjelina, što bi ih zajedno sa prethodnim, a srodnim predmetima, trebalo pripremiti za završnu, 4. godinu u kome bi se najviše bavili, tkz. profesionalnim dizajnom. Uz sva stečena znanja iz ostalih srodnih predmeta, koji uključuju dobro poznavanje računarskih tehnologija i programa završni razred i završni rad bi trebao biti izvrstan u svakom pogledu!

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaj
1. ISTORIJSKI RAZVOJ PISMA	Upoznati učenike o Istorijском razvoju značajne civilizacijske tekovine- pismu, kroz najznačajnije etape razvoja.Pozornost zadržati na razvoju fonetskog i tipografskog pisma,te ulozi Guttenberga i pomičnog stroja u razvoju knjige i usporediti sa danasnjim knjižnim izdvaštvom.	Slikovno, pojmovno,slogovno i fonetsko pismo. Capitalis monumentalis. Srednjevjekovna pisma,Guttenbergova Tekstura. Razvoj knjigotiska i knjižnog izdavastva u renesansnom periodu. Tipografska pisma. Mehanistički oblici pisma.Savremena pisma. Pregled pisma se radi kroz vježbe pisanja i primjene određenog pisma kroz sve istorijske periode,na zadanom formatu i u zadanom roku.Konstrukcija pisma se radi ručno i u tušu, uz analize i korekcije.
2. OSNOVNI ELEMENTI TIPOGRAFSKOG I MIKROTIPOGRAFSKOG OBLIKOVANJA KROZ OBLIKOVANJE NOVINE KAO OSNOVNOG GRAFIČKOG PROIZVODA	Nauciti ucenike osnovnim vještinama i pravilima uređenja tekućeg teksta u formi novine, časopisa ili knjige.Naučiti ih da sintetiziraju sva stecena znanja iz teorije forme, teorije boje i poznavanja grafičke poruke, kako bi tekst bio čitljiv, uočljiv, estetičan i skladan.Novine, kontinuirani proizvod na tržištu koji mora imati izražen identitet, kako u intelektualnom, tako i u vizuelnom pogledu.	Format, ploha. Simetrija u tipografiji, dominanta, ritam i kontrast u tekućem tekstu. Stupačna organizacija novinskog teksta, „Spigliranje“,naslovi, podnaslovi, nadnaslovi, boja i tipografska velicina. Grafičke vježbe, uređenje stranice novine, časopisa sa ilustracijama i knjižnog tekućeg teksta.Format prikladan određenim izdanjima.Rad na računaru u jednom od programa za uređenje teksta(page maker, quark express)

3. OPREMA KNJIGE I KNJIŠKO IZDAVAŠTVO; Internet i Web izdavaštvo	Naučiti učenike o pojmu knjiškog i Internet izdavaštva Unatoč novinama pravila uređenja, kvalitetne i čitljive knjige ostaju ista. Znati oblikovati najvrijedniju tipografsku štamparsku-knjigu. Vrste knjiga po uvezu, veličini i kvaliteti opreme.	Knjiga, blok i korice. Način oblikovanja u vezi sa tekstom. Naslovnica, zadnja stranica, klapne, hrbat, naslov... Čitljivost i vizualni identitet postignut fontom, organizacijom teksta, bojom i ilustracijom. Vježba iz oblikovanja kompletnog grafičkog proizvoda, sa svim tipičnim elementima knjižnog bloka, prva stranica, obična tekuća stranica, stranica posvete, pogovora, sadržaja, impresiuma... Vježba iz oblikovanja korice usklađene sa idejom djela. Oblikuje se u naravnoj veličini, sa naslovnicom, zadnjom stranicom, hrbatom, ulaze se u stiropor model i predaje kao trodimenzionalni proizvod. Izrada u jednom od računarskih programa poslije ručnog layouta.
4. VIZUELNI IDENTITET	Steći uvid i znanja u pojam i ulogu vizuelnog identiteta u šarolikom svijetu trgovine i oglašavanja. Steći vještine oblikovanja koje se temelji na poznavanju prijenosa grafičke poruke, te sinteze svih stečenih znanja iz dizajna.	Logotip. Osnovni elementi, oprema za djelatnost. Grafička vježba izrade kompletnog vizuelnog identiteta za dogovorenu djelatnost, sa svim elementima, od vizit kartice do pečata ili memoranduma i računa. Izrađuje se u jednom od računarskih programa (Corel Draw, Photo shop, Free hand...)
5. AMBALAŽA	Naučiti i steći vještine u trodimenzionalnom oblikovanju papirnatih proizvoda, po principu otvorenog plašta. Pristup u dizajnu je isti kao kod oblikovanja vizuelnog identiteta ili knjige u prostoru.	Široko i veselo područje grafičkog dizajna podrazumjeva i određena kartonažerska znanja. Vježbe oblikovanja kutija, etiketa, prehrambenih proizvoda i pića.

Napomena: S obzirom da učenici Grafičke tehničke škole u prvom i drugom razredu imaju predmet grafički dizajn kao zajednički za sva izborna područja, nastavni sadržaji planirani za treći i četvrti razred se u pojedinim segmentima ponavljaju pa je stoga dozvoljeno odstupanje od istih u skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju Kantona Sarajevo.

MATURSKI RAD

Maturski rad se može izabrati iz bilo kojeg područja grafičkog dizajna. Rad se predaje unutar dogovorenog roka, a radi se od početka drugog polugodišta. Dogovara se sa mentorom, radi se samostalno uz redovitu nastavu i povremene konsultacije. Nivo izvedbe u likovnom, grafičkom i izvedbenom smislu mora biti primjerena stučnoj školi i njenim standardima.

Uz rad se predaje pisani elaborat u kome se metodolski objasnjavaju faze rada i glavne ideje i smjernice.

MATERIJALNI USLOVI POTREBNI ZA IZVOĐENJE NASTAVE

Potrebna je učionica dovoljno velika da omogući nesmetan i kvalitetan rad jednog razreda. Učenici rade na dvanaest radnih stolova, sjedeći po jedno. U istoj ili susjednoj učionici moraju biti računari, sto za montazu..

Poželjno je u neposrednoj blizini imati kopirni aparat,
Stolovi trebaju biti dobro osvijetljeni umjetnom rasvjetom,
dijaprojektor, episkop
12 računara sa skenerom i pisačem u boji

Različite vrste crtačih papira, različitih formata i gramatura, boja i struktura
Ljepenke i kartoni
Pausi i filmovi za izradu priprema za štampu-tisak, kolazni papiri
Ostali radni materijal i pribor (olovke, boje, ljepila, trokuti i makazice...)

UDŽBENICI ILI LITERATURA ZA UČENIKE

Svi se suočavamo sa poražavajućim činjenicama vezanim zastručne škole, a to je nedostatak udžbenika iz stručnih predmeta. Dio problema leži u činjenici da su stručne škole pretrpjele mnogobrojne reforme, ukidanja, promjene ili potpuna nestajanja, a dio u činjenici da su neka zanimanja vrlo propulzivna i mjenjaju se iz godine u godinu. Imamo sreću biti svjedokom napretka grafičke struke koja je od vrlo rigidne tehnologije se u desetak godina pretvorila u informatičkog diva! Svakako da i kadar mora biti adekvatan i uložiti divovske napore kako bi bio u stanju pohvatati nova zbivanja, pedagoški, didaktički i metodoloski ih prirediti za nastavu i očekivati povratnu informaciju o usvojenosti znanja.

Trenutno nije moguće preporučiti odgovarajući udžbenik. Ono što imamo je toliko zastarjelo, da ih nije ni vrijedno spominjati. Valja biti dovoljno inspirativan na satima i praviti školske bilješke i skripte kako bi nasi učenici mogli usvojiti znanja iz teorije.

LITERATURA ZA NASTAVNIKE

Puno toga, no evo nesto udžbeničko;

- Keller; Dizajn
- Restek; Osnove dizajna
- Mesaroš; Tipografsko oblikovanje
- Ivančević; Vizualna kultura i likovni govor
- Nedjeljković; Grafičko oblikovanje i pismo
- Lutz;Knjižna tipografija

Mnogobrojni časopisi više no ista od ponuđenog:

- Graphis
- Kontura
- Art

KADROVSKI USLOVI

Diplomirani grafički dizajner

Diplomirani industrijski-produkt dizajner

Akademski slikar grafičar

Profesor likovne kulture i istorije umjetnosti

Diplomirani inženjer arhitekture

Diplomirani komukolog

9.2. Nastavni predmet (obavezni): FOTOGRAFIJA I FILM

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati	-	-	2/70	-	2 / 70

CILJ PROGRAMA

CILJ programa predmeta fotografija i film je pružiti učenicima osnovna teoretska znanja iz fotografije i filma koja će im omogućiti lakše savladavanje struke i osposobiti ih za primjenu znanja u praksi.

ZADATAK PROGRAMA

Tokom obrazovanja trebalo bi ostvariti sljedeće zadatke:

- u procesu nastave upoznati učenike s osnovama fotografije i filma.
- ukazati učenicima na osnovne elemente, područja u fotografiji i filmu
- upoznati ih sa snimateljskom gramatikom, sintaksom i scenografijom
- upoznati ih s oblikovanjem fotografije i filma u marketinške svrhe.
- pripremiti učenike u osnovnim znanjima potrebnim za nastavak obrazovanja u ovom programu.
- Razviti kod učenika kreativne mogućnosti kroz nastavu fotografije i filma kako bi što uspješnije realizirali praktični zadaci.
- vježbe i seminari

3. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaj
1. UVODNI SAT, UPOZNAVANJE UČENIKA S PLANOM I PROGRAMOM	Usvajanje znanja o potrebnoj literaturi	Uvodni sat, upoznavanje učenika s nastavnim programom i literaturom Istorijski razvoj i značenje fotografije. Fotografija u vizuelnim komunikacijama, fotografija u marketingu, fotografija u nauci, fotografija u umjetnosti. Razrada značenja osnovnih elemenata, obris, ton i boja. Zadatak kompozicije. Podjela i razreda osnovnih elemenata geometrijske kompozicije; krug, kvadrat, trokut
2. FOTOGRAFIJA U SVIJETU VIZUELNIH KOMUNIKACIJA, MARKETINGU, NAUCI I UMJETNOSTI	Usvajanje znanja o razvoju i značenju fotografije	
3. OSNOVNI ELEMENTI FOTOGRAFIJE GEOMETRIJSKI ELEMENTI U SLIKOVNOJ KOMPOZICIJI	Usvajanje znanja o značenju osnovnih elemenata fotografije .	
4. GEOMETRIJSKI ELEMENTI U SLIKOVNOJ KOMPOZICIJI	Usvajanje znanja o značenju osnovnih elemenata geometrijske kompozicije .	
5. ZLATNI REZ I DRUGA PRAVILA PRI SNIMANJU RAZNIH SADRŽAJA	Usvajanje znanja o pojmu zlatnog reza	
		Pojam Zlatnog reza. Razrada kompozicije s obzirom na sadržaj (vertikalna, horizontalna, dijagonalna, plošna i kružna). Razrada osnovnih područja u snimanju

6 PODRUČJA U FOTOGRAFIJI	Usvajanje znanja o osnovnim područjima u fotografiji	fotografije; arhitektura, pejzaž, reportaža, portret, akt, komercijalna fotografija, fotografija u naučne svrhe
7.FOTOGRAFSKO OBLIKOVANJE ZA MARKETINŠKE POTREBE	Usvajanje znanja o osnovnim fotografskom oblikovanju za marketinške potrebe	Zadaci fotografije u oblikovanju grafičkih proizvoda; prospekt, katalog, naslovnica, knjige, časopis, CD. Analiza i primjena u marketinške svrhe.
8. MALA ISTORIJA KINEMATOGRAFIJE	Usvajanje znanja o osnovnom istorijskom razvoju fotografije	Prva naučna opažanja i vrijeme igračaka, vrijeme kromofotografije, filmska vrpca, vrijeme kinematografije, zvučni film.
9 SNIMATELJSKA SINTAKSA	Usvajanje znanja o snimateljskoj sintaksi	
10.SNIMATELJSKA GRAMATIKA	Usvajanje znanja o snimateljskoj gramatici	
11.SNIMATELJSKA STENOGRAFIJA	Usvajanje znanja o snimateljskoj stenografiji	Zadaci fotografije u oblikovanju grafičkih proizvoda; prospekt, katalog, naslovnica, knjige, časopis, CD. Analiza i primjena u marketinške svrhe.
12.EKSPOZICIJA	Usvajanje znanja o elementima ekspozicije	
13.KRATKI FILM NA ZADANU TEMU	Sticatii vještine prilikom izrade kratkog filma	Prva naučna opažanja i vrijeme igračaka, vrijeme kromofotografije, filmska vrpca, vrijeme kinematografije, zvučni film. Zadaci snimateljske gramatike, vizuelni principi, zapis i reprodukcija pokreta, vrste kamera, objektivi, upotreba objektiva, filtri i mekocrtaji. Zadaci i značenje montaže prije montaže, kadra, statične mizanscene i dinamičke mizanscene. Zadaci značenje smjera svjetla, kvalitete svjetla, tonaliteta slike. Značenje ekspozicije, tonske zone, ekspozicijski slojevi i svjetlomjeri Razrada i izrada kratkog filma na zadanu temu.

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

FOTOGRAFIJA I FILM	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
Nastavno područje	R a z r e d				
	1. razred	2. razred	3.razred	4.razred	
1. UVODNI SAT, UPOZNAVANJE UČENIKA S PLANOM I PROGRAMOM	-	-	1	-	1
2.FOTOGRAFIJA U SVIJETU VIZUELNIH KOMUNIKACIJA, MARKETING U NAUCI I UMJETNOSTI	-	-	7	-	7
3. OSNOVNI ELEMENTI FOTOGRAFIJE GEOMETRIJSKI ELEMENTI U SLIKOVNOJ KOMPOZICIJI	-	-	8	-	8
4. GEOMETRIJSKI ELEMENTI U SLIKOVNOJ KOMPOZICIJI	-	-	6	-	6
5.ZLATNI REZ I DRUGA PRAVILA PRI SNIMANJU RAZNIH SADRŽAJA	-	-	8	-	8
6 PODRUČJA U FOTOGRAFIJI	-	-	6	-	6

7.FOTOGRAFSKO OBLIKOVANJE ZA MARKETINŠKE POTREBE	-	-	6	-	6
8. MALA ISTORIJA KINEMATOGRAFIJE	-	-	4	-	4
9 SNIMATELJSKA SINTAKSA	-	-	4	-	4
10.SNIMATELJSKA GRAMATIKA	-	-	4	-	4
11.SNIMATELJSKA STENOGRAFIJA	-	-	4	-	4
12.EKSPOZICIJA	-	-	4		4
13.KRATKI FILM NA ZADANU TEMU	-		8	-	8
UKUPNO	-	-	70	-	70

Obaveze učenika:

U trećem razredu u sklopu predmeta fotografija i film, učenici bi trebali svoja znanja koristiti s ostalim stručnim predmetima, osobito onim kod kojih se zahtijeva likovno rješenje u čemu im mogu poslužiti iskustva i znanja stečena u prvoj i drugoj godini. Učenici bi trebali redovno pohađati nastavu, pratiti predavanje uz kratke bilješke sadržaja u bilježnici. Učenici trebaju obavezno imati i preporučeni udžbenik. Na kraju trećeg razreda učenici izrađuju kratki film na zadanu temu.

Literatura za učenike i profesore:

Nikola Tanhofer: Filmska fotografija
R. Ivančević: Likovni govor, Profil, 1997., Zagreb
K. Mikić: Film u nastavi medijske kulture, Educa, 2001., Zagreb

Načini ocjenjivanja:

Usmena i pismena provjera znanja i izrada praktične vježbe na zadanu temu

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima.

Literatura za nastavnike:

Nada Grčević: Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj

M. Perić: Suvremena kolor fotografija, Narodna tehnika, 1992, Zagreb

Tom Ang: Digitalna fotografija – priručnik, Znanje 2003., Zagreb

I. Škrabalo; 101 godina filma u Hrvatskoj, Nakladni zavod Globus., 2000., Zagreb

Kadrovski uslovi:

-dipl. dizajner

-redatelj (završena filmska akademija smjer režija)

-akademski slikar - grafičar

Metodičke napomene:

Oblici rada: frontalni i individualni. Usmena i pismena provjera znanja. Nastavna sredstva i pomagala: grafolije, stručna literatura. Nastava se izvodi u učionici .

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta film i fotografija potrebno je osigurati: učionicu sa potrebnim tehničkom opremom (episkop, grafoskop, TV i video).

Škola treba posjedovati tehničku opremu digitalni fotoaparati, kameru, TV uređaj

9.3. Nastavni predmet (obavezni): INTERNETSKE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.
Broj sati			3/ 105	3/120

Cilj programa:

Osposobiti učenike za primjenu osnovnih računarskih znanja interneta te njegovih osnovnih servisa radi stjecanja kulture komuniciranja i razmjene informacija. Osposobiti učenike za administriranje računarskih mreža.

Zadaci programa:

- upoznati objasniti šta je i čemu služi Internet
- objasniti WWW sistem
- usvojiti način pregledavanja Web stranica
- usvojiti način rada web tražilica
- naučiti se služiti glavnim uslugama koje nudi Internet
- naučiti smještanje web stranica
- usvojiti znanja o mrežnim tehnologijama
- naučiti tipove poslužitelja Weba
- naučiti kupovati preko Interneta
- usvojiti znanja o sistemima za upravljanje sadržajima (CMS)
- usvojiti osnovna znanja o Internetu
- usvojiti osnovna znanja o sistemima za upravljanje dokumentima

Sadržaj programa:

3. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. UVOD, ISTORIJA I OSNOVNI POJMOVI INTERNETA	Upoznati učenike o istorijskom razvoju interneta.	Pregled razvoja internetskih tehnologija.
2. UREĐAJI ZA POVEZIVANJE RAČUNARA U MREŽU	Upoznati učenike s uređajima za povezivanje računara u mrežu te načinima prijenosa digitalnih podataka.	Prijenos digitalnih podataka, modem, ISDN, DSL tehnologija, bežične mreže, GPRS veza, satelitska veza, kablovska veza.
3. MREŽE RAČUNARA	Upoznati učenike s vrstama i radom računarskih mreža.	Lokalna mreža, široko rasprostranjena mreža, prstenasta mreža, zvjezdasta mreža, sabirnička mreža, korisničko/poslužiteljski model mreže, model ravnopravnih članova mreže.
4. USLUGE INTERNETA	Upoznati učenike s osnovnim uslugama interneta.	WWW, elektronička pošta, mrežne novine, razmjena datoteka, distribucijske liste, časnikanje, ostali servisi interneta.
5. TCP/IP	Upoznati učenike s protokolima na internetu.	TCP/IP protokoli, protokoli za ostale usluge.
6. ADRESIRANJE RAČUNARA	Upoznati učenike s načinom dodjeljivanja IP adresa računaru.	Adresiranje računara, IP adrese, nazivi adresa, DNS sustav, URL adrese i njihova struktura.
7. KONFIGURIRANJE RAČUNARA ZA PRISTUP INTERNETU	Upoznati učenike s poslužiteljima internet usluga, usvojiti osnovne radnje za spajanje računala na internet.	Davatelji Internet usluga, korisnički račun, konfiguriranje računara za pristup internetu.
8. ELEKTRONSKA POŠTA	Upoznati učenike sa strukturom e-mail adresa. Upoznati učenike s osnovnim elementima sučelja Outlook Expressa. Upoznati učenike s osnovama podešavanja e-mail korisničkog računa. Usvojiti osnovne radnje slanja i primanja poruka i dokumenata.	Elektronska pošta, struktura e-mail adrese, osnovni elementi sučelja Outlook Expressa, podešavanje e-mail korisničkog računa Outlook Expressa, slanje i primanje poruka i dokumenata, net bonton, kratice i emotikoni.

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, stavovi i vrijednosti)	Nastavni sadržaji
9. WEB PRETRAŽIVAČI	Upoznati učenike s namještanjem sučelja Internet Explorera. Usvojiti osnovne radnje za opšte postavke Internet Explorera. Usvojiti radnje pretraživanja web stranica.	Podešavanje Internet Explorera, namještanje sučelja, konfiguriranje opcija Internet Explorera, pretraživački alat Internet Explorera, ostali pretraživački alati, pretraživačka sintaksa, upotreba pretraživačke sintakse.
10. WEB-MAIL USLUGE	Upoznati učenike s otvaranjem web-mail korisničkog računa.	Otvaranje korisničkog računa, rad s porukama.
11. GRUPNO KOMUNICIRANJE	Upoznati učenike s podešavanjem korisničkog računa mrežnih novina.	Podešavanje Usenet korisničkog računa u Outlook Expressu.
12. PRENOŠENJE DATOTEKA	Usvojiti radnje preuzimanja i prenošenja datoteka na internetu. Upoznati učenike s pristupom anonimnim i autoriziranim datotekama. Upoznati učenike s pristupom FTP poslužiteljima.	Prenošenje datoteka, preuzimanje i slanje datoteka, anonimni i autorizirani FTP, Rad s FTP Explorerom.
13. ZAŠTITA RAČUNARA	Upoznati učenike s virusima, crvima, trojanskim konjima, spamovima i ostalim neželjenim programima na računaru.	Nametnici i neželjeni sadržaji na računaru, zaštita računara.
14. MREŽNE TEHNOLOGIJE	Upoznati učenike s uređajima za povezivanje računara u mrežu te načinima umrežavanja računara .	Arhitektura i vrste mreža, mrežna oprema, ethernet standard, konfiguracija računarske mreže, protokoli i portovi, mrežne adrese i DNS server.
15. POSLUŽITELJI WEBA	Upoznati učenike s poslužiteljima mrežnih usluga te operacijskim sistemima na kojima se baziraju poslužitelji.	Tipovi poslužitelja, platforme za poslužitelje, Windows operacijski sistem, Linux operacijski sistem, naredbe u Linuxu, rad s datotekama i direktorijima, instalacija i konfiguracija operacijskih sistema.
16. SMJEŠTANJE WEB STRANICA NA SERVER	Upoznati učenike s načinom smještanja web stranica na poslužitelj i tipovima web hostinga.	Tipovi web hostinga, besplatni i komercijalni web hosting, vrste domena, registracija domena, postavljanje stranica korištenjem FTP protokola.
17. WEB TRAŽILICE	Upoznati učenike s načinom rada tražilice te optimizacijom stranica za tražilice.	Osnovni dijelovi tražilice, način rada tražilice, upravljanje opisom stranice ključnim riječima, upotreba meta-tagova, načini boljeg pozicioniranja na tražilici.

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. Uvod u PHP	Usvojiti osnovna znanja o nastanku ovog programskog jezika otvorenog koda.	Autori programskog jezika PHP. Godina nastanka. Značenje skraćenice. Skriptni programski jezik.
2. Instalacija PHP	Instalacija PHP, Apache, MySQL.	Automatska instalacija pomoću Windows installera. Instalacija ručno. Administriranje PHP, Apache, MySQL.
3. PHP sintaksa	Usvojiti osnovne modele PHP sintakse.	Skriptni blok PHP. ECHO. Komentar.
4. PHP varijable	Znati planirati varijable u svojim aplikacijama.	Život varijable. Lokalne varijable. Globalne varijable. Imenovanje varijabli.
5. PHP operatori.	Znati koristiti PHP operatore.	Aritmetički operatori. Usporedni operatori. Logički operatori.
6. Uslovne naredbe	Znati koristiti uslovne programske strukture.	If, else, elseif naredbe. Sintaksa uslovne programerske strukture. Primjeri. Switch naredba.
7. Array struktura	Naučiti koristiti podatkovnu strukturu Array.	Brojevni array, asocijativni array, višedimenzionalni array.
8. PHP petlje	Naučiti koristiti petlje u PHP programiranju.	Petlje: while, do...while, for, foreach. Uslov petlje. Tijelo petlje.
9. PHP funkcije	Prava snaga PHP programiranja je u funkcijama.	Kreiranje funkcije. Upotreba PHP funkcije. Parametri PHP funkcije.
10. PHP i forme	Interakcija čovjeka i aplikacije se odvija preko formi. Naučiti koristiti PHP za tu interakciju.	Metode POST i GET. Globalne varijable \$_POST['x'] i \$_GET['x'].
11. PHP i datoteke	Naučiti kreirati datoteke pomoću PHP.	Otvoriti datoteke. Čitati datoteke. Pisati u datoteke. Zatvoriti datoteke.
12. PHP Cookie	Naučiti kreirati i koristiti PHP Cookies.	Što je to Cookie? Kako se kreira Cookie? Kako se učitava vrijednost Cookiea?
13. PHP Include	Naučiti umetati dokumente u kod PHP stranice.	Include na poslužiteljskoj strani.
14. PHP funkcija mail()	Naučiti pisati PHP kod za slanje sadržaja forme na elektronsku poštu.	Parametri mail funkcije mail(to,subject,message,headers,parameters).
15. PHP spoj na MySQL	Spajanje PHP stranice na poslužitelj MySQL.	Spoj web stranice na bazu podataka. Funkcije: mysql_connect(),mysql_select_db(), mysql_query().

16. CMS PHP	Naučiti programirati CMS u PHP.	Što je to CMS? Projektiranje CMS. Javne CMS stranice. Admin CMS stranice. Kreiranje aplikacija za sigurnosni pristup (login). Primjeri e-novina, e-trgovine, e-turizma, e-galerije, e-dnevnika.
17. Web usluge	Osnovna znanja o platformi Web usluga.	• SOAP (Simple Object Access Protocol) • UDDI (Universal Description, Discovery and Integration) • WSDL (Web Services Description Language)
18. ASP.NET Web usluge	Kreiranje jednostavnih primjera ASP.NET Web usluga.	• Što nam je potrebno za kreiranje ASP.NET Web usluge? • .NET poslužitelj. • ASP.NET automatizira procese.
19. Korištenje ASP.NET Web usluga	Kako se koriste Web usluge?	• Kako ćemo koristiti Web usluge? • Korištenje naših primjera Web usluga.
20. XML	Stjecanje osnovnog znanja o XML.	• Odvajanje podataka od HTML-a pomoću XML. • XML i komunikacija podacima. • XML i B2B. • Dijeljenje i pohranjivanje podataka pomoću XML.
21. XML sintaksa	Sticanje znanja i vještine pisanja XML koda.	• Pisanje XML dokumenata. • XML tagovi. • XML korijen element. • Atributi i vrijednosti. • XML validacija. • XML DTD. • XML Schema.
22. RSS	Osnovno znanje o RSS.	• Što je RSS? • Kad se koristi RSS? • Primjer RSS dokumenata.
23. RSS elementi	Osnovni elementi RSS.	• CHANNEL. • CATEGORY. • COPYRIGHT. • IMAGE. • LANGUAGE.

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4.	
1.	UVOD, ISTORIJA I OSNOVNI POJMOVI INTERNETA			2		
2.	UREĐAJI ZA POVEZIVANJE RAČUNARA U MREŽU			6		
3.	MREŽE RAČUNARA			5		
4.	USLUGE INTERNETA			8		
5.	TCP/IP			2		
6.	ADRESIRANJE RRAČUNARA			4		
7.	KONFIGURIRANJE RAČUNALA ZA PRISTUP INTERNETU			4		
8.	EELEKTRONSKA POŠTA			6		
9.	WEB PRETRAŽIVAČI			6		
10.	WEB-MAIL USLUGE			2		
11.	GRUPNO KOMUNICIRANJE			2		
12.	PRENOŠENJE DATOTEKA			2		
13.	ZASTITA RAČUNARA			2		
14.	MREŽNE TEHNOLOGIJE			14		
15.	POSLUŽITELJI WEBA			22		
16.	SMJEŠTANJE WEB STRANICA NA SERVER			8		
17.	WEB TRAŽILICE			10		
18.	UVOD U PHP				2	
19.	INSTALACIJA PHP				2	
20.	PHP SINTAKSA				6	
20.	PHP VARIJABLE				6	
21.	PHP OPERATORI.				6	
22.	USLOVNE NAREDBE				4	
23.	ARRAY STRUKTURA				6	
24.	PHP PETLJE				2	
25.	PHP FUNKCIJE				2	
26.	PHP I FORME				2	
27.	PHP I DATOTEKE				2	
28.	PHP COOKIE				2	
29.	PHP INCLUDE				4	
30.	PHP FUNKCIJA MAIL()				2	
31.	PHP SPOJ NA MYSQL				2	
32.	CMS PHP				20	
33.	WEB USLUGE				2	
34.	ASP.NET WEB USLUGE				8	
35.	KORIŠTENJE ASP.NET WEB USLUGA				6	
35.	XML				6	
36.	XML SINTAKSA				10	
37.	RSS				10	
38.	RSS ELEMENTI				8	
UKUPNO:				105	120	

Metodičke napomene:

Nastava internetskih tehnologija realizira se u specijaliziranoj računarskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računara i potrebnim softverom, LCD projektorom, skenerom, te pristupom Internetu. Uz svaki računar je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika (u bloku).

Navedene sadržaje treba realizirati tako da se stavi naglasak na konkretne primjere iz prakse vezane za zanimanje za koje se učenici školuju.

50% planirane nastave učenici treba da realiziraju kroz praktičan rad u nekoj od privrednih organizacija.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta internetske tehnologije potrebno je osigurati:

- računarska učionicu
- uređaje za spajanje računara u LAN i WAN mrežu
- programsku podršku za umrežene računare

Računarska učionica za nastavu internetske tehnologije potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju se mogu ulagati papiri, fotokopije, pisane vježbe i sl., različita sredstva za pisanje, te neki od medija za pohranjivanje podataka i programa.

Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Napomena:

Svaki će profesor odrediti iz popisa udžbenika kojom će se literaturom koristiti učenici u kojoj godini učenja

Načini ocjenjivanja:

Usmeno, pismeno, praktičan rad na računar (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije i od njega traže rješenja. Pisano ispitivanje može se svesti na testove objektivnog tipa.

Obvezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno i pismeno) i vježbi praktičnih primjena znanja i razvijenosti vještina u izvođenju radnih zadataka.

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano stručno usavršavati u svim navedenim područjima (individualno, kolektivno)

Literatura za nastavnike:

1. Milijaš Lj.: PC škola – Office XP, PRO-MIL, Varaždin, 2002.
2. Milijaš N.: Core Draw, PRO-MIL, Varaždin, 2002.

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

dipl. informatičar,
prof. matematike i informatike,
dipl. ing. elektrotehnike
dipl.ing. arhitekture
dipl.ing. mašinstva

9.4. Nastavni predmet (obavezni): IZRADA WEB STRANICA

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati			3/ 105	3/120	6/225

Cilj programa:

CILJ programa predmeta izrada web stranice je osposobiti učenike da kreativno planiraju i izrađuju web stranice.

Zadaci programa:

- Razvijati kod učenika pozitivan odnos prema računarskoj opremi (sredstvima rada), te općenito urednost, sistematičnost i tačnost u radu, savjesnost i marljivost,
- Upoznati učenike sa osnovnim pojmovima, te usvajati znanja o osnovnim tehnološkim postupcima izrade web stranica
- Razvijati vještinu pri izradi web stranica
- Razvijati kod učenika sposobnosti za dalje samostalno obrazovanje i praćenje novih tehnoloških dostignuća,
- Razvijati kod učenika pozitivan odnos i vještinu prema timskom radu,
- usvajanje znanja o strukturi XHTML stranice
- usvajanje znanja o osnovnim elementima XHTML jezika
- sticanje vještine pri izradi web stranica koristeći XHTML jezik
- usvajanje znanja o CSS
- sticanje likovno-estetskog senzibiliteta u izradi web stranica
- sticanje vještine za izradu web stranica koristeći odgovarajući software
- usvajanje znanja o integraciji JavaScripta u Web stranice
- usvajanje znanja o integraciji JAVA appleta u Web stranice

Sadržaj programa:

3. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. POČECI INTERNETA I NASTANAK WEBA	Upoznati nastanak Interneta, TCP/IP protokol, IP adresiranje, upoznati 2 osnovna tipa računara u mreži te nastanak WWW-a.	Počeci Interneta, TCP/IP protokol, IP adresiranje, tehnologija klijent-poslužitelj, nastanak WWW-a.
2. OSNOVNA XHTML STRUKTURA	Usvojiti osnovna znanja stvaranja, spremanja i uređivanja web stranice te pregled stranice u pretraživaču, stvaranje naslova, novog odlomka i odjeljka.	Prva web stranica, stvaranje naslova, stvaranje novog odlomka, dijeljenje stranice u odjeljke, stvaranje prijeloma redaka.
3. OSNOVNO XHTML OBLIKOVANJE	Usvojiti osnovne tagove za oblikovanje teksta.	Fontovi, upotreba već oblikovanog teksta, eksponenti i indeksi, označavanje izmijenjenog teksta.
4. SLIKE	Usvojiti tag za umetanje slike i njegove atribute.	Boje i označavanje u heksadecimalnom obliku, umetanje slike u stranicu, prikaz alternativnog teksta, specificiranje veličine slike, dodavanje vodoravnih linija.
5. LINKOVI	Znati napraviti link na drugu stranicu.	Linkovi i upotreba slika kao linkova.
6. LISTE	Znati napraviti uređene, neuređene i ugniježdene liste.	Uređene, neuređene i ugniježdene liste.
7. TABLICE	Izraditi jednostavnu tablicu te rastezati ćelije vertikalno i okomito.	Tablice, rastezanje ćelija preko više stupaca i redova.
8. OKVIRI	Izraditi jednostavni skup okvira, izraditi okvire u stupcima i redovima.	Jednostavni skup okvira, izrada okvira u stupcima i redovima.
9. OBRASCI	Znati izraditi tekstualni okvir, okvir za lozinke, opsijske gumbe, izbornik, prozori za unos teksta.	Tekstualni okviri, okviri za lozinke, opsijski gumbi, izbornik, prozor za unos teksta, resetiranje obrasca.

10. CSS – STVARANJE STILOVA	Stvaranje stilova, znati izraditi selektore, odabrati elemente po imenu, klasi, odabrati grupu elemenata.	Pravila stila, selektori, svojstva , klase.
11. PRIMJENA STILOVA	Znati izraditi vanjske stranice stilova, povezati ih te izraditi unutarnje stranice stilova.	Vanjske i unutarnje stranice stilova.
12. OBLIKOVANJE STILOVIMA	Odabir porodice fontova, ugrađivanje fontova u stranice, istodobno određivanje svih vrijednosti fonta, boje i pozadine teksta.	Fontovi, istodobno određivanje svih vrijednosti fonta, boje i pozadine teksta.
13. CSS	Usvojiti osnovna znanja i vještine pri izradi i oblikovanju web stranica, koristeći CSS.	Korištenje CSS pri oblikovanju (font, size, style, line height, weight, variant , case, color, decoration, background, block, float, width i height, float, clear, padding, margins, border), primjena stilova, promjena definiranih elemenata stila, uklanjanje stila
14. OSNOVE PROGRAMA DREAMWEAVER	Usvojiti osnovna znanja i vještine o radu u radnom prostoru programa, rad s paletama	Opis prozora, izbornici i palete, postava stranice, spremanje i otvaranje, radni prostor, palete i grupe paleta, property inspector, mrežice i grid, tag selector
15. RAD S TEKSTOM	Usvojiti osnovna znanja i vještine unosa teksta u Dreamweaveru	Struktura označavanja teksta, elementi text property inspektora, prebacivanje i pročišćavanje teksta iz worda, bjeline između odlomaka, liste, liste i css, css i tekst, specijalne oznake
16. RAD S SLIKOM	Usvojiti osnovna znanja i vještine unosa slike u Dreamweaveru	Umetanje slika, atributi slike, image property inspector, promjena veličine slike, poravnanje slike, uređivanje slike, slika kao pozadina, slike i css, slike u GIF formatu od jednog piksela
17. RAD S LINKOVIMA I NAVIGACIJA	Usvojiti osnovna znanja i vještine izrade linkova i navigacijskih menija slike u Dreamweaveru	Osnovno o linkovima, apsolutne i relativne putanje, izrada linkova u dreamweaveru, atribut target, linkovi na e-mail, kreiranje sidra, linkovi na sidri, mape slika, izrada navigacijskih menija pomoću css

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, stavovi i vrijednosti)	Nastavni sadržaji
1. IZRADA TABLICA U DREAMWEAVER-u	Usvojiti osnovna znanja i vještine izrade tablica u Dreamweaveru	Osnovni atributi tablice, umetanje tablica, režimi rada s tablicama, selektiranje tablica, podešavanje osobina tablica, promjena veličine i strukture tablice, primjena CSS-a u tablicama, izrada tablice u tablici, izrada web stranice uz pomoć tablice s fiksnim dimenzijama, izrada web stranice uz pomoć tablice s fleksibilnim dimenzijama,
2. IZRADA LOKALNOG SAJTA	Usvojiti osnovna znanja i vještine izrade lokalnog site na računar.	Definiranje lokalnog site, upravljanje sitom, pano site, site map, upravljanje datotekama i linkovima na sajtu, kreiranje datoteka i mapa, upravljanje linkovima na site.
3. PODEŠAVANJE GLAVNOG SADRŽAJA	Usvojiti osnovna znanja i vještine izrade sadržaja zaglavlja.	Dodavanje sadržaja zaglavlja, meta tagovi, pregled i uređivanje sadržaja zaglavlja.
4. CSS-P	Usvojiti osnovna znanja i vještine pri pozicioniranju elemenata na web stranici, koristeći CSS-P	Tipovi pozicioniranja, pozicioniranje preko oznaka div, nivoi, crtanje i ubacivanje nivoa, osobine nivoa, ugnježdjeni nivoi, izrada više web stranica koristeći CSS-P.
5. ŠABLONE	Usvojiti osnovna znanja i vještine izrade šablona za web stranice.	Što su šablone, kreiranje šablona, rad sa šablonskim stranicama, ugnježdene šablone
6. FORME	Usvojiti osnovna znanja i vještine izrade formi	Osnovno o formama, elementi forme, atributi oznake form, form property inspector, atribut action
7.INTERAKTIVNOST, MULTIMEDIJA	Usvojiti osnovna znanja i vještine korištenja JavaScripta, plug- inova, JAVA appleta i flasha za web stranice	Pisanje JavaScript-a u Dreamweaveru, rollover, swap image, plug-inovi, dodavanje zvuka na web stranici, Java applet
8. PHP i MySQL	Upoznati učenike s osnovnim postupcima izrade dinamičkih web stranica korištenjem PHP.	Instaliranje Apache/PHP/MySQL na lokanom računalu pod windowsima, što je to PHP,osnove PHP, pisanje osnovnog PHP koda unutar XHTML koda, MySQL,

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4.	
1.	POČECI INTERNETA I NASTANAK WEBA			2	-	2
2.	OSNOVNA XHTML STRUKTURA			6	-	6
3.	OSNOVNO XHTML OBLIKOVANJE			4	-	4
4.	SLIKE			3	-	3
5.	LINKOVI			4	-	4
6.	LISTE			2	-	2
7.	TABLICE			4	-	4
8.	OKVIRI			2	-	2
9.	OBRASCI			4	-	4
10.	CSS-STVARANJE STILOVA			4	-	4
11.	PRIMJENA STILOVA			6	-	6
12.	OBLIKOVANJE STILOVIMA			6	-	6
13.	CSS			30	-	30
14.	OSNOVE PROGRAMA DREAMWEAVER			4	-	4
15.	RAD S TEKSTOM			4	-	4
16.	RAD SA SLIKOM			4	-	4
17.	RAD SA LINKOVIMA I NAVIGACIJA			14	-	14
18.	IZRADA TABLICA U DREAMWEAVER-u				14	14
19.	IZRADA LOKALNOG SAJTA				6	6
20.	PODEŠAVANJE GLAVNOG SADRŽAJA				6	6
21.	CSS-P				40	40
22.	ŠABLONE				9	9
23.	FORME				6	6
24.	INTERAKTIVNOST, MULTIMEDIJA				15	15
25.	PHP i MySQL				24	24
	UKUPNO			105	120	225

Metodičke napomene:

Nastava izrada web stranice realizira se u specijaliziranoj računarskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računara i s potrebnim softverom, LCD projektorom, te pristupom Internetu. Uz svaki računar je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika.

Nastavni sadržaji se ostvaruju kroz predavanja i praktične vježbe na računarima tokom obrazovanja.

Predavanja se izvode verbalnom metodom uglavnom frontalnim oblikom, te vizuelno-demonstracijskom metodom.

Programski sadržaji trebaju se obrađivati na način da se učenike postupno uvodi i upoznaje sa osnovama u tehnološkom procesu izrade web stranica, a zatim da učenici individualno, a ponekad u grupama na računarima primjenjuju stečena znanja i stiču vještine.

Potrebno je poticati oblike grupnog rada učenika pri analizama nastavnih sadržaja i poticati diskusiju, kako bi se kod učenika razvila vještina timskog rada. Potrebno je koristiti praktične vježbe na računarima kroz domaće radove.

Težište u pristupu prilikom ostvarivanja sadržaja nastavnog programa treba biti u tome da učenici usvoje osnovna znanja koja znaju individualno primijeniti kroz praktične vježbe na računarima.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta izrada web stranica potrebno je osigurati:

- računarsku učionicu

Računarska učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju mogu lijepiti papiri, fotokopije, pisane vježbe i sl. te različita sredstva za pisanje i ostali školski pribor. Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Literatura za učenike:

Za učenike je potrebno napraviti interne skripte i upute za vježbe

Načini ocjenjivanja:

Usmeno i praktičan rad na računaru (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije vezane uz napravljenu praktičnu vježbu na računaru i od njega traže idejna rješenja.

Obavezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno) i izrade praktičnih vježbi i razvijenosti vještina u izvođenju vježbi.

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno).

Literatura za nastavnike:

Kris Jamsa, Konrad King i Andy Anderson: HTML i Web dizajn kroz praktične primjere

Thomas A. Powell: Web dizajn

Khristine Annwn: Macromedia Dreamweaver MX

Luka Abrus: Izrada Web-a-abeceda za Web mastere

Ivica Kartelo: Dreamweaver

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

dipl. ing. grafičke tehnologije ✓

prof. matematike- informatike

dipl. informatičar,

dipl. ing. matematike: smjer računarstvo – informatika

dipl. ing. Elektrotehnike

dipl.ing arhitekture

dipl.ing. mašinstva ✓

9.5. Nastavni predmet (obavezni): OSNOVE PROGRAMIRANJA

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati			3/ 105		3/105

Cilj programa:

CILJ programa predmeta **OSNOVE PROGRAMIRANJA** je osposobiti učenike da kreativno planiraju i izrađuju najrazličitije aplikacije.

Zadaci programa:

- Razvijati kod učenika pozitivan odnos prema poslovima programiranja.
- Upoznati učenike s osnovama programiranja.
- Osposobiti učenike programirati u tehnologijama otvorenog koda.
- Osposobiti učenike programirati u .NET tehnologiji.
- Razvijati kod učenika pozitivan odnos i vještinu prema timskom radu.

Sadržaj programa:

3. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. Razvoj računske tehnologije	Od Aristotelove Logike do Booleove Algebre.	Aristotelova Logika. Booleova Algebra. Logički sklopovi I, ILI. Tablice istine.
2. Razvoj hardware	Kako naš programski kod protječe kroz hardware.	Uloga RAM-a u programiranju. Uloga procesora u programiranju.
3. JavaScript	Uvod u JavaScript.	Ispis teksta na web stranicu. Gdje pisati kod JavaScripta. Sintaksa JavaScripta. Sintaksa. DOM.
4. Varijable	Koliko koja varijabla živi?	Lokalne varijable. Globalne varijable. Konstante.
5. Uvjetne strukture.	IF strukture programskog koda.	• if naredba • if...else naredba • if...else if...else naredba • switch naredba
6. JavaScript operatori	Naučiti koristiti JavaScript operatore.	Aritmetički, usporedni, logički i string operatori.
7. Skočni okviri	Programiranje skočnih okvira.	Alert, Confirm, Prompt okviri.
8. Funkcije	Naučiti kreirati i koristiti funkcije.	Poziv funkcije. Događaj. Funkcija s argumentima. Funkcija koja izbacuje vrijednost.
9. Petlje	Naučiti koristiti JavaScript petlje.	Petlja for. Petlja while. Petlja do while. Petlja for ... in.

10. Događaji	Naučiti sintaksu i upotrebu događaja.	onload and onUnload, onFocus, onBlur and onChange, onMouseOver and onMouseOut.
11. String metode i svojstva	Naučiti kodirati string metode i svojstva.	indexOf(). match(). replace().
12. Kalendarske funkcije.	Naučiti koristiti kalendarske funkcije.	Date objekt. Metoda Date().
13. Array	Kako kreirati strukturu array.	For...in struktura za petlju kroz array. Definiranje arraya. Dohvat arraya.
14. Objekt Math	Naučiti programirati matematičke operacije.	Metode round() i random().
15. JavaScript aplikacije	Projektirati i kodirati JavaScript aplikacije.	Padajući izbornik. Aplikacija u više prozora. Roll-over slika. Dohvat CSS-a. Promjena CSS visibility. Validacija formi. E-trgovina. E-katalog. E-knjiga.

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4	
1.	1. Razvoj računarske tehnologije	-	-	4		4
2.	2. Razvoj hardware	-	-	4		4
3.	3. JavaScript	-	-	8		8
4.	4. Varijable	-	-	8		8
5	5. Uslovne strukture.	-	-	8		8
6	6. JavaScript operatori	-	-	6		6
7	7. Skočni okviri	-	-	9		9
8	8. Funkcije	-	-	4		4
9	9. Petlje	-	-	4		4
10	10. Događaji			4		4
11	11. String metode i svojstva	-	-	4		4
12	12. Kalendarske funkcije.			4		4
13	13. Array			6		6
14	14. Objekt Math			3		3
15	15. JavaScript aplikacije			29		29
	Ukupno			105		105

Metodičke napomene:

Nastava **OSNOVE PROGRAMIRANJA** realizira se u specijaliziranoj računarskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računara i s potrebnim softverom, LCD projektorom, te pristupom Internetu. Uz svaki računar je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika.

Nastavni sadržaji se ostvaruju kroz predavanja i praktične vježbe na računarima tokom treće i četvrte godine obrazovanja.

Predavanja se izvode verbalnom metodom uglavnom frontalnim oblikom, te vizuelno-demonstracijskom metodom.

Programski sadržaji trebaju se obrađivati na način da se učenike postupno uvodi i upoznaje s osnovama, prelazi na primjere i sljedi uvježbavanje i kreiranje osobnih projekata. Potrebno je poticati oblike grupnog rada učenika pri analizama nastavnih sadržaja i diskusiju, kako bi se kod učenika razvila vještina timskog rada.

Potrebno je koristiti praktične vježbe na računarima kroz domaće radove.

Težište u pristupu prilikom ostvarivanja sadržaja nastavnog programa treba biti u tome da učenici usvoje osnovna znanja koja znaju individualno primijeniti kroz praktične vježbe na računarima.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta **OSNOVE PROGRAMIRANJA** potrebno je osigurati:

- računarsku učionicu

Računarska učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju mogu lijepiti papir, fotokopije, pisane vježbe i sl. te različita sredstva za pisanje i ostali školski pribor. Potreban im je i prenosivi medij za pohranu digitalnih sadržaja. Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Literatura za učenike:

Za učenike je potrebno napraviti interne skripte i upute za vježbe

Načini ocjenjivanja:

Usmeno i praktičan rad na računarima (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije vezane uz napravljenu praktičnu vježbu na računarima i od njega traže idejna rješenja. Obavezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno) i izrade praktičnih vježbi i razvijenosti vještina u izvođenju vježbi.

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno)

Literatura za nastavnike:

Tutoriali na Internetu. Knjige nabavljene na adresi www.amazon.com ili www.sveznadar.com
Tečajevi na CARNET-u. Knjige domaćih autora. E-učenje domaćih i stranih dobavljača.

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

- dipl. ing. grafičke tehnologije ✓
- prof. informatike
- dipl. informatičar,
- dipl. ing. matematike: smjer računalstvo – informatika
- dipl. ing. Elektrotehnike
- dipl.ing.arhitekture
- dipl.ing.mašinstva ✓

9.6. Nastavni predmet (obavezni): OBJEKTNO PROGRAMIRANJE

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati				3/90	3/90

Cilj programa:

CILJ programa predmeta **OBJEKTNO PROGRAMIRANJE** je osposobiti učenike da kreativno planiraju i izrađuju najrazličitije aplikacije.

Zadaci programa:

- Razvijati kod učenika pozitivan odnos prema poslovima programiranja.
- Upoznati učenike s osnovama objektnog programiranja.
- Osposobiti učenike programirati u .NET tehnologiji.
- Razvijati kod učenika pozitivan odnos i vještinu prema timskom radu.

Sadržaj programa:

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. Objektno programiranje	Uvod.	Polazne osnove OOP. Razlozi nastanka OOP.
2. Klase i objekti	Razumjeti klase i objekte.	Kreiranje klasa. OOP napredni koncepti. Implementacija naslijeđa. Overloading. Overriding.
3. Upravljanje greškama	Naučiti kontrolirati greške.	Struktura Exception.
4. ADO.NET	Naučiti pristupati bazi podataka pomoću ADO.NET tehnologije	ADO.NET Namespace. Spoj na izvor podataka. Korištenje spojenih podataka. Korištenje odspojenih podataka.
5. Ostali izvori podataka	Naučiti koristiti ostale izvore podataka.	XML i .NET Framework. Rad s tekstualnim datotekama.
6. Komponente	Naučiti kreirati i koristiti komponente.	Kreiranje .NET komponenti. Instanciranje Web usluga. Pozivanje ne upravljanog koda.
7. VisualBasic .NET	Naučiti razvijati Windows aplikacije pomoću VisualBasic.NET	Uvod u Windows forme.
8. Windows Controls	Naučiti koristiti Windows Controle.	Korištenje Windows Controls. Postavljanje svojstava. Rad s ActiveX Controls.
9. Testiranje	Naučiti provjeravati Windows aplikacije.	Testiranje podataka. Debugging. Tracing.
10. Web aplikacije	Razvoj Web aplikacija pomoću VisualBasic.NET.	Web forme. ASP.NET događaji.

11. Web Controls	Naučiti kodirati Server Controle.	Server kontrole. Kontrole za validaciju. Osobne kontrole.
12. Sigurnost Web aplikacija	Naučiti programirati mjere sigurnosti.	Konfiguriranje Web aplikacije. Tipovi Web autentikacije. Tipovi Web autorizacije. Instalacija i konfiguracija IIS.
13. Testiranje Web aplikacije	Naučiti testirati, debugirati i optimizirati Web aplikaciju.	Konfiguracija VS.NET Debugginga.
14. Deploying Web aplikacije	Naučiti isporučiti Web aplikaciju kao gotovi proizvod.	Rad s Assemblies. Isporuca pomoću Windows Installera.
15. Završni rad	Izraditi završnu Web aplikaciju.	Svaki učenik treba napraviti Web aplikaciju od nule do gotovog proizvoda.

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4.	
1.	1. Objektno programiranje				4	4
2.	2. Klase i objekti				4	4
3.	3. Upravljanje greškama				8	8
4.	4. ADO.NET				7	7
5.	5. Ostali izvori podataka				7	7
6.	6. Komponente				6	6
7.	7. VisualBasic .NET				8	8
8.	8. Windows Controls				4	4
9.	9. Testiranje				4	4
10.	10. Web aplikacije				4	4
11.	11. Web Controls				4	4
12.	12. Sigurnost Web aplikacija				4	4
13.	13. Testiranje Web aplikacije				6	6
14.	14. Deploying Web aplikacije				2	2
15.	15. Završni rad				18	18
	Ukupno				90	90

Metodičke napomene:

Nastava **OBJEKTNOG PROGRAMIRANJA** realizira se u specijaliziranoj računaraskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računara i s potrebnim softverom, LCD projektorom, te pristupom Internetu. Uz svaki računar je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika.

Nastavni sadržaji se ostvaruju kroz predavanja i praktične vježbe na računarima tokom treće i četvrte godine obrazovanja.

Predavanja se izvode verbalnom metodom uglavnom frontalnim oblikom, te vizuelno-demonstracijskom metodom.

Programski sadržaji trebaju se obrađivati na način da se učenike postupno uvodi i upoznaje s osnovama, prelazi na primjere i sljedi uvježbavanje i kreiranje osobnih projekata.

Potrebno je poticati oblike grupnog rada učenika pri analizama nastavnih sadržaja i diskusiju, kako bi se kod učenika razvila vještina timskog rada.

Potrebno je koristiti praktične vježbe na računarima kroz domaće radove.

Težište u pristupu prilikom ostvarivanja sadržaja nastavnog programa treba biti u tome da učenici usvoje osnovna znanja koja znaju individualno primijeniti kroz praktične vježbe na računarima.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta **OBJEKTNO PROGRAMIRANJE** potrebno je osigurati:

- računarsku učionicu

Računarska učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju mogu lijepiti papir, fotokopije, pisane vježbe i sl. te različita sredstva za pisanje i ostali školski pribor. Potreban im je i prenosivi medij za pohranu digitalnih sadržaja. Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Literatura za učenike:

Za učenike je potrebno napraviti interne skripte i upute za vježbe

Načini ocjenjivanja:

Usmeno i praktičan rad na računarima (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije vezane uz napravljenu praktičnu vježbu na računarima i od njega traže idejna rješenja. Obavezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno) i izrade praktičnih vježbi i razvijenosti vještina u izvođenju vježbi.

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno)

Literatura za nastavnike:

Tutoriali na Internetu. Knjige nabavljene na adresi www.amazon.com ili www.sveznadar.com
Tečajevi na CARNET-u. Knjige domaćih autora. E-učenje domaćih i stranih dobavljača.

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

dipl. ing. grafičke tehnologije ✓
prof. informatike
dipl. informatičar,
dipl. ing. matematike: smjer računalstvo – informatika
dipl. ing. Elektrotehnike
dipl.ing. arhitekture

9.7. Nastavni predmet (obavezni): MEDIJSKE TEHNOLOGIJE

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati			3/105	4/120	7 /225

Cilj programa:

CILJ programa predmeta multimedijalne tehnologije je osposobiti učenike kreativno planirati i izraditi animaciju za Web, prezentacijske ili web prezentacije projekte firmi, ustanova i sl., osposobiti za snimanje, režiranje i montiranje video materijala, obradu zvuka, te kombiniranje složene animacije sa video materijalima

Zadaci programa:

- Razvijati kod učenika pozitivan odnos prema računarskoj opremi (sredstvima rada), te općenito urednost, sistematičnosti i tačnost u radu, savjesnost i marljivost,
- usvajanje znanja o bitmapskoj grafici
- sticanje vještina u obradi fotografije
- sticanje vještina izrade animiranih GIF-ova
- usvajanje znanja o osnovnim elementima vektorske animacijske grafike
- sticanje vještina izrade Flash animacije
- sticanje vještina izrade prezentacija za CD i DVD
- usvajanje znanja o obradi i pripremi zvuka
- usvajanje znanja o obradi i pripremi videa
- usvajanje znanja o tehnologijama protočnog prenosa audio i video zapisa
- usvajanje znanja o trodimenzionalnim virtualnim svjetovima
- upoznati učenike s multimedijским tehnologijama kod primjene u svakodnevnom životu i u marketinškim djelatnostima
- samostalna izrada prezentacijskih media (CD-Rom, internet stranice, dokumentarni i kratki film)
- prepoznavanje i razvijanje autorskih potencijala multimedijskog izražaja
- Razvijati kod učenika sposobnosti za dalje samostalno obrazovanje i praćenje novih tehnoloških dostignuća,
- Razvijati kod učenika pozitivan odnos i vještinu prema timskom radu,

Sadržaj programa:

3. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. BITMAPSKA GRAFIKA (Adobe Photoshop)	Usvojiti osnovna znanja i vještine o postupku spremanja slike koja će se koristiti za izradu web stranica i animacija.	Radno sučelje programa, izbornici, upotreba mrežice i linija, pano i alati, otvaranje datoteke, alatka za zumiranje i pomicanje, veličina slike i rezolucija, alatka za obrezivanje, mijenjanje veličine platna, različiti modeli boja
2. SPREMANJE SLIKE ZA WEB (Adobe Photoshop)	Usvojiti osnovna znanja i vještine o postupku spremanja slike koja će se koristiti za izradu web stranica i animacija.	Opis prozora, formati slike, opcije koje se koriste kod optimiziranja formata JPEG, GIF i PNG.
3. OBRADA SLIKE	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu obrade slike.	Komanda levels, curves, alatke za obradu slike, kontrast, svjetloća, ...
4. SELEKCIJE I PUTANJE	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu selektiranja dijelova slike	Geometrijske selekcije, selekcije lassom, čarobnim štapićem, dodavanje i oduzimanje dijelova selekcije, izrada putanja perom, pretvaranje putanje u selekcije, deformiranje oblika putanje, izrada umekšanih kontura selekcije, korištenje brzih maski za oblikovanje selekcija, pravljenje maski za selekcije koristeći kanale boja
5. SLOJEVI	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu rada sa slojevima	Slojevi i njihova upotreba, kopiranje i rezanje slojeva, pozicioniranje slojeva, maskiranje slojeva, miješanje slojeva, upotreba stilova na slojevima.
6. ALATKE ZA SLIKANJE	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu rada sa alatima za slikanje	Alatke za slikanje, osnovne tehnike, četke, promjena oblika četke
7. UNOS TEKSTA	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu rada sa tekstom	Unos teksta, oblikovanje teksta, tekstualne maske.
8. RETUŠIRANJE SLIKE	Usvojiti osnovna znanja i vještine o postupcima retuširanja slike	Alatke za retuširanje, kloniranje elemenata slike, uklanjanje nedostataka, restauracija stare slike.
9. FILTERI	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu primjene filtera na slici	Korektivni filteri, destruktivni filteri višekratna upotreba filtera
10. TEHNIKE CRTANJA (Flash)	Usvojiti osnovna znanja i vještine korištenja osnovnih alata prilikom izrade vektorskih grafika.	Radno sučelje programa, izbornici i alati, osnove crtanje pomoću osnovnih alata, upotreba mrežice i linija, poravnavanje objekata, biranje boja, rubova, popuna, oblikovanje nacrtanih likova, crtanje logotipa, raznih likova, .. u Flashu
11. IZRADA ANIMACIJE (Flash)	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu izrade animacije pokreta (motion), animacije oblika (shape) i animacije slika po slika (frame by frame)	Princip animacije u Flashu, korištenje vremenske linije (timeline), izrada grafičkih simbola, principi izrade animacije shape, motion i frame by frame, izrada animacije u više slojeva, u više ključnih točaka.
12. IZRADA NAPREDNE ANIMACIJE (Flash)	Usvojiti osnovna znanja i vještine o načinu izrade animacije po putanji, animacije unutar animacije (movie clip-a), maski i dugmadi.	Izrada animacije po putanji, izrada movie clipa, movie clipa u movie clip, izrada jednostavnih i animiranih dugmadi, izrada animiranih maski
13. ZVUK I ANIMACIJA (Flash)	Usvojiti osnovna znanja i vještine dodavanja zvuka animaciji	Zvučni formati, uvoženje zvuka, dodavanje zvuka animaciji, dodavanje zvuka dugmetu i obrada zvučne sekvence
14. ACTION SCRIPT (Flash)	Usvojiti osnovna znanja i vještine dodavanja action scripta u animaciju.	Dodavanje osnovnih naredbi na vremensku liniju i dodavanje naredbi na dugmad. (go to, get url,...)

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. UVOD, ISTORIJSKI I OSNOVNI POJMOVI MULTIMEDIJE I NOVIH MEDIJA	Upoznati istorijski razvoj i pojam digitalni mediji, multimedija, novi mediji, masovni mediji, pop kultura	Pregled istorijskih ostvarenja u različitim medijima, tj. socioloških i umjetničkih aspekata masovnih komunikacija .
2. ULOGA RAČUNARA U VIZUELNIM KOMUNIKACIJAMA	Usvojiti osnovne pojmove o savremenim vizuelnim komunikacijama i ulozi računara u njima.	Kreiranje vizuelnih identiteta i marketinške kampanje nekog branda kombiniranjem vektorskih i bitmapskih programa, (Macromedia Freehand, Macromedia Flash, Macromedia Fireworks, AdobePhotoshop...)
3. NAPREDNA ANIMACIJA	Upoznati izričite mogućnosti ilustracije i animacije, razvijanje kreativnosti unutar dimenzije "vremena"	Kreiranje animiranog filma do 30 sec, slobodna tema (Macromedia FlashMX2004)
4. UVOD U VJEŠTINE IZRADE PREZENTACIJSKOG CD-ROMA	Dizajniranje i osmišljavanje CD-Roma, izrada intro-animacije i glavnog izbornika	Organizacija osnovnog Flash dokumenta, programiranje po "Scenama", upoznavanje sa sintaksom ActionScripta; komande: fscommand: fullscreen, allowscale/ rad sa StaticText i Embed fontovima/ kombiniranje Botuna i MovieClip-ova
5. USAVRŠAVANJE VJEŠTINA IZRADE PREZENTACIJSKOG CD-ROMA	Rad i organizacija napredne prezentacije sa više Flash dokumenata	Arhitektura Flash prezentacije: komande apsolutne i relativne putanje u programskom jeziku ActionScripta
6. NAPREDNO PROGRAMIRANJE I PRILAGODJAVANJE PREZENTACIJE ZA INTERNET	Izrada jednostavnog i složenog preloadera, kontak forme; kompresije i formati za internet; rad sa Variablama, obrada zvuka i videa u Flash prezentaciji	Jednostavni i složeni preloader; izrada kontakt forme uz podršku php datoteke; Dynamic Text, Input Text, Scroller, SlideShow, importiranje i manipuliranje zvučnih i video datoteka
7. SAMOSTALNI RAD NA PREZENTACIJI KONKRETNE FIRME, USTANOVE, UDRUŽENJA ILI SL.	Izrada kompletne prezentacije u Flashu, koja uključuje slikovne, tekstualne, zvučne i video materijale	Ova se nastavna cjelina vremenski poklapa sa cjelinama 5. i 6. i čine je praktične vježbe uz nadzor mentora
8. UVOD U ISTORIJU VIDEO I VIDEO DIGITALNIH MEDIA	Upoznati se sa istorijskom i društvenom ulogom video umjetnosti, te razvojem video tehnologije	Prezentacija raznih umjetničkih i komercijalnih video radova

9. ULOGA RAČUNARA U VIDEO UMJETNOSTI I "HOME MADE" VIDEOU	Usvojiti osnovne pojmove o savremenoj video produkciji i ulozi računara u njoj; prilagođavanje konfiguracije računara	Prezentacija različitih softwarea za obradu videa i video formata, informacije o "real-time" video karticama za računare
10. OSMIŠLJAVANJE TEME I SADRŽAJA KRATKOG FILMA, PISANJE SINOPSISA, SNIMANJE RADNOG MATERIJALA	Praktično usvojiti osnovne pojmove o izražajnim mogućnostima videa i kratkog filma (plan, scena, kadar, rez, prizor, tačka promatranja....)	Rad na slobodnu ili zadanu temu, Pisanje sinopsisa i snimanje materijala
11. UVOD U OBRADU VIDEO I ZVUČNIH MATERIJALA NA RAČUNARU	Importiranje video formata (analogni i digitalni mediji), prilagođavanje postavki programa za obradu, organizacija "radnog prostora"; kabe i ulazne/izlazne utičnice; regionalno kodiranje	Pregled video formata i kompresija, definiranje postavki projekta (PAL sistem, formati slike (normal "4:3", "19:9", widescreen mode, ..); Uvod u software za obradu videa; Uvod u software za obradu zvuka; digitalni formati i kompresije zvuka
12. MONTAŽA I OBRADA SLIKE I ZVUKA KRATKOG FILMA ILI VIDEOA	Usvajanje vještina montaže videa; "preproduction-production-postproduction"; web video	Obrada slike i zvuka videa, unošenje tekstualnih materijala (kreiranje najavne/odjavne špice, «titl»); postavljanje ulaznih i izlaznih tački; upotreba raznih efekata; "trimming" tj. eksportiranje na jednu traku vremenske osi; eksportiranje videa iz kompjutera na video traku ili DVD; prilagodba za internet
13. UVOD U MACROMEDIA DIRECTOR	Osnove spajanje animacije i videa u program Macromedia Director-u	Upoznavanje sa programom, manipulacija vektorskom animacijom i video materijalom, omogućavanje interaktivnosti
14. KREIRANJE INTERAKTIVNOG DVD-A ZA PREZENTACIJU VIDEOA	Upoznavanje sa hardwareom, tj. DVD pržilicom i DVD diskom, te softwareom npr. AdobeDVDEncore,	"Aspect ratio", tj. format slike za TV; kreiranje izbornika DVD-a; određivanje hijerarhije sadržaja
15. UVOD U PROGRAM ZA 3D MODELIRANJE	Sticanje osnova za 3D modeliranje; šira upotreba 3Dmax-a	Vektorsko crtanje za 3D modeliranje, obrada osvijetljenja i teksture objekta, animiranje objekta

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4.	
1.	BITMAPSKA GRAFIKA			6		
2.	SPREMANJE SLIKE ZA WEB			4		
3.	OBRADA SLIKE			4		
4.	SELEKCIJE I PUTANJE			7		
5.	SLOJEVI			5		
6.	ALATKE ZA SLIKANJE			4		
7.	UNOS TEKSTA			2		
8.	RETUŠIRANJE SLIKE			3		
9.	FILTERI			2		
10.	TEHNIKE CRTANJA			4		
11.	IZRADA ANIMACIJE			8		
12.	IZRADA NAPREDNE ANIMACIJE			15		
13.	ZVUK I ANIMACIJA			3		
14.	ACTION SCRIPT			3		
15.	UVOD, ISTORIJSKI I OSNOVNI POJMOVI MULTIMEDIJE I NOVIH MEDIJA			4		
16.	ULOGA RAČUNARA U VIZUELNIM KOMUNIKACIJAMA			4		
17.	NAPREDNA ANIMACIJA			17		
18.	UVOD U VJEŠTINE IZRADE PREZENTACIJSKOG CD-ROMA			10		
19.	USAVRŠAVANJE VJEŠTINA IZRADE PREZENTACIJSKOG CD-ROMA				20	
20.	NAPREDNO PROGRAMIRANJE I PRILAGODJAVANJE PREZENTACIJE ZA INTERNET				14	
21.	SAMOSTALNI RAD NA PREZENTACIJI KONKRETNE FIRME, USTANOVE, UDRUŽENJA ILI SL.				4	
22.	UVOD U ISTORIJUT VIDEO I VIDEO DIGITALNIH MEDIA				2	
23.	ULOGA RAČUNARA U VIDEO UMJETNOSTI I "HOME MADE" VIDEOU				2	2
24.	OSMIŠLJAVANJE TEME I SADRŽAJA KRATKOG FILMA, PISANJE SINOPSISA, SNIMANJE RDANOG MATERIJALA				8	8
25.	UVOD U OBRADU VIDEO I ZVUČNIH MATERIJALA NA RAČUNALU				10	10
26.	MONTAŽA I OBRADA SLIKE I ZVUKA KRATKOG FILMA ILI VIDEOA				27	27
27.	UVOD U MACROMEDIA DIRECTOR				13	13
28.	KREIRANJE INTERAKTIVNOG DVD-A ZA PREZENTACIJU VIDEOA				10	10
29.	UVOD U PROGRAM ZA 3D MODELIRANJE				10	10
	UKUPNO			105	120	225

Metodičke napomene:

Nastava medijske tehnologije realizira se u specijaliziranoj računarskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računara i s potrebnim softverom, LCD projektorom, te pristupom Internetu. Uz svaki računar je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika.

Nastavni sadržaji se ostvaruju kroz predavanja i praktične vježbe na računarima tokom obrazovanja.

Predavanja se izvode verbalnom metodom uglavnom frontalnim oblikom, te vizuelno-demonstracijskom metodom.

Programski sadržaji trebaju se obrađivati na način da se učenike postupno uvodi i upoznaje sa osnovama u tehnološkom procesu izrade slika, animacija ili prezentacijskih CD-ova, a zatim da učenici individualno, a ponekad u grupama na računarima primjenjuju stečena znanja i stiču vještine.

Potrebno je poticati oblike grupnog rada učenika pri analizama nastavnih sadržaja i diskusiju, kako bi se kod učenika razvila vještina timskog rada.

Potrebno je koristiti praktične vježbe na računarima kroz domaće radove.

Težište u pristupu prilikom ostvarivanja sadržaja nastavnog programa treba biti u tome da učenici usvoje osnovna znanja koja znaju individualno primijeniti kroz praktične vježbe na računarima.

Iz tog razloga pojedine methodske jedinice su zastupljene sa manjim brojem sati nego što je to objektivno potrebno a namjera je da učenici samostalno, individualno radom kod kuće dopune prezentirane nastavne sadržaje na časovima u školi. Jedan broj časova (cca 50%) učenici treba da realiziraju u privrednim organizacijama kao praktične vježbe.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta medijske tehnologije potrebno je osigurati:

- računarska učionica

Računarska učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju mogu lijepiti papiri, fotokopije, pisane vježbe i sl. te različita sredstva za pisanje i ostali školski pribor. Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Literatura za učenike:

Za učenike je potrebno napraviti interne skripte i upute za vježbe

1. FLASH 5 za sveznalice (+ CD), MIŠ, Zagreb, 2001.
2. Macromedia FLASH za WINDOWS & MACINTOSH (+CD) - napredne tehnike, R. Chun, MIŠ, Zagreb
3. PREMIERE 6.5 za WINDOWS & MACINTOSH, A. Bolante, MIŠ, Zagreb, 2003.

Načini ocjenjivanja:

Usmeno i praktičan rad na računar (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije vezane uz napravljenu praktičnu vježbu na računar i od njega traže idejna rješenja.

Obavezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno) i izrade praktičnih vježbi i razvijenosti vještina u izvođenju vježbi.

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno).

Literatura za nastavnike:

Brian Underdahl: Flash MX

Carla Rose: Photoshop 7

Deke McClelland: Photoshop za Windows (Biblija)

-Hrvoje Turković: Teorija filma, Meandar, Zagreb 2000.

-Joško Marušić: Alkemija animiranog filma, Meandar, Zagreb, 2004.

-Marina Gržinić. U redu za virtualni kruh, Meandar, 1998.

-Animirane interaktivne Priče iz davnina Ivane Brlić Mažuranić, Naklada Bulaja, 2001.

-Digital Multimedia + Digital Media Tools, Nigel Chapman i Jenny Chapman, John Wiley & Sons, 2003.

-Video Art, Michael Rush, Thames & Hudson, 2003.

-A History of Experimental Film and Video, A. L. Rees, British Film Institute, 1999.

-Visionary Film : The American Avant-Garde, 1943-2000, P. Adams Sitney, Oxford University Press, USA, 2002.

Laura Gutman: Macromedia Dreamweaver MX 2004 Bez tajni

Časopisi:

- Kontura Art Magazin, Art magazin Kontura d.o.o., Hrvatska

- Creative Reviews, United kingdom, www.creativereview.co.uk

- Page, Deutschland

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

dipl. ing. grafičke tehnologije

prof. matematike i informatike

dipl. ing. matematike: smjer računalstvo – informatika

prof. likovne kulture

akademski slikar/kipar/grafičar..

dipl. dizajner

dipl. ing. elektrotehnike

9.8. Nastavni predmet (obavezni): BAZE PODATAKA

Sedmičnii (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati			2(70)	2(60)	4(130)

Cilj programa:

CILJ programa predmeta **BAZE PODATAKA** je osposobiti učenike da kreativno planiraju i izrađuju najrazličitije aplikacije.

Zadaci programa:

- Razvijati kod učenika pozitivan odnos prema poslovima programiranja.
- Upoznati učenike s osnovama sistema za upravljanje bazama podataka (RDBMS).
- Osposobiti učenike projektirati baze podataka.
- Razvijati kod učenika pozitivan odnos i vještinu prema timskom radu.

Sadržaj programa:

3. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. RDBMS	Uvod u sisteme za upravljanje bazama podataka.	Uvod u Access. Uvod u MySQL.
2. MS Access	Naučiti koristiti MS Access.	Kreiranje tablica, formi, upita, izvještaja.
3. MySQL	Naučiti koristiti MySQL	Kreiranje baze, tablica, pomoću MySQL konzole.
4. SQL skript DDL	Naučiti osnove SQL sintakse za definiciju podataka.	• CREATE TABLE • ALTER TABLE • DROP TABLE • CREATE INDEX • DROP INDEX
5. SQL skript DML	Naučiti osnove SQL sintakse za manipulaciju podacima.	• SELECT • UPDATE • DELETE • INSERT INTO
6. PHP – MySQL	Naučiti pristupati bazi podataka preko PHP stranice.	PHP funkcije za spoj na RDBMS MySQL, za spoj na bazu podataka i za upite.

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. SQL Server	Naučiti osnove o SQL Serveru.	Instalacija MSDE inačice SQL Servera.
2. Kreiranje baze	Naučiti kreirati bazu na SQL Serveru.	Kreiranje tablica, pogleda.
3. SQL Server podaci	Naučiti tipove podataka.	Svi tipovi SQL Server podataka.
4. Mobilnost	Naučiti prenositi SQL Server baze podataka.	Attach baza. Dettach baza.
5. ADO.NET	Naučiti pisati kod za pristup bazama podataka s web stranica.	Pristup bazama pomoću ADO.NET.
6. Završna baza podataka	Maturski rad učenika .	Napraviti SQL bazu podataka i prisupati joj s web stranica.

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4	
1.	1. RDBMS			8		8
2.	2. MS Access			8		8
3.	3. MySQL			16		16
4.	4. SQL skript DDL			16		16
5	5. SQL skript DML			10		10
6	6. PHP – MySQL			12		12
7	1. SQL Server				8	8
8	2. Kreiranje baze				8	8
9	3. SQL Server podaci				10	10
10	4. Mobilnost				14	14
11	5. ADO.NET				10	10
12	6. Završna baza podataka				10	10
	Ukupno			70	60	130

Metodičke napomene:

Nastava **BAZE PODATAKA** realizira se u specijaliziranoj računarskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računara i s potrebnim softverom, LCD projektorom, te pristupom Internetu. Uz svaki računar je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika).

Nastavni sadržaji se ostvaruju kroz predavanja i praktične vježbe na računarima tokom obrazovanja.

Predavanja se izvode verbalnom metodom uglavnom frontalnim oblikom, te vizuelno-demonstracijskom metodom.

Programski sadržaji trebaju se obrađivati na način da se učenike postupno uvodi i upoznaje s osnovama, prelazi na primjere i sljedi uvježbavanje i kreiranje ličnih projekata.

Potrebno je poticati oblike grupnog rada učenika pri analizama nastavnih sadržaja i diskusiju, kako bi se kod učenika razvila vještina timskog rada.

Potrebno je koristiti praktične vježbe na računarima kroz domaće radove.

Težište u pristupu prilikom ostvarivanja sadržaja nastavnog programa treba biti u tome da učenici usvoje osnovna znanja koja znaju individualno primijeniti kroz praktične vježbe na računarima.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta **BAZE PODATAKA** potrebno je osigurati:

- računarsku učionicu

Računarska učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju mogu lijepiti papir, fotokopije, pisane vježbe i sl. te različita sredstva za pisanje i ostali školski pribor. Potreban im je i prenosivi medij za pohranu digitalnih sadržaja. Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Literatura za učenike:

Za učenike je potrebno napraviti interne skripte i upute za vježbe

Načini ocjenjivanja:

Usmeno i praktičan rad na računarima (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije vezane uz napravljenu praktičnu vježbu na računarima i od njega traže idejna rješenja. Obavezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno) i izrade praktičnih vježbi i razvijenosti vještina u izvođenju vježbi.

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno).

Literatura za nastavnike:

Tutoriali na Internetu. Knjige nabavljene na adresi www.amazon.com ili www.sveznadar.com
Kursevi na CARNET-u. Knjige domaćih autora. E-učenje domaćih i stranih autora.

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

- dipl. ing. grafičke tehnologije
- prof. informatike
- dipl. informatičar,
- dipl. ing. matematike: smjer računarstvo – informatika
- dipl. ing. elektrotehnike

9.9. Nastavni predmet (obavezni): E-poslovanje

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati				2/60/	2/60/

Cilj programa:

CILJ programa predmeta **E-poslovanje** je osposobiti učenike da kreativno planiraju i izrađuju najrazličitije aplikacije.

Zadaci programa:

- Razvijati kod učenika pozitivan odnos prema organizaciji.
- Upoznati učenike s osnovama privrede.
- Dati učenicima osnove poslovanja.
- Razvijati kod učenika pozitivan odnos i vještinu prema timskom radu.

Sadržaj programa:

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. Osnove e-poslovanja	Naučiti mogućnosti poslovanja preko Web-a.	IKT tehnologija. Mogućnosti poslovanja na IKT.
2. Osnove knjigovodstva	Naučiti osnove vođenja poslovnih knjiga.	Glavna knjiga. Kupci i dobavljači. Investicije. Računanje IRR.
3. Internet marketing	Naučiti mogućnosti marketinga putem Interneta.	Web promocija. Affiliate programi. Google sponzoriranje.
4. GUI	Naučiti osnove grafičkih sučelja.	Kojim grafičkim sučeljima ljudi vjeruju. Stanford istraživanja.

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4.	
1.	1. Osnove e-poslovanja	-			8	8
2.	2. Osnove knjigovodstva	-			18	18
3.	3. Internet marketing	-			20	20
4.	4. GUI	-			14	14
	Ukupno				60	60

Metodičke napomene:

Nastava **E-poslovanje** realizira se u specijaliziranoj računaraskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računala i s potrebnim softverom, LCD projektorom, te pristupom Internetu. Uz svako računalo je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika.

Nastavni sadržaji se ostvaruju kroz predavanja i praktične vježbe na računarima tokom obrazovanja.

Predavanja se izvode verbalnom metodom uglavnom frontalnim oblikom, te vizuelno-demonstracijskom metodom.

Programski sadržaji trebaju se obrađivati na način da se učenike postupno uvodi i upoznaje s osnovama, prelazi na primjere i sljedi uvježbavanje i kreiranje osobnih projekata. Potrebno je poticati oblike grupnog rada učenika pri analizama nastavnih sadržaja i diskusiju, kako bi se kod učenika razvila vještina timskog rada.

Potrebno je koristiti praktične vježbe na računalu kroz domaće radove.

Težište u pristupu prilikom ostvarivanja sadržaja nastavnog programa treba biti u tome da učenici usvoje osnovna znanja koja znaju individualno primijeniti kroz praktične vježbe na računarima.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta **E-poslovanje** potrebno je osigurati:

- računarsku učionicu

Računarska učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju mogu lijepiti papir, fotokopije, pisane vježbe i sl. te različita sredstva za pisanje i ostali školski pribor. Potreban im je i prenosivi medij za pohranu digitalnih sadržaja. Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Literatura za učenike:

Za učenike je potrebno napraviti interne skripte i upute za vježbe.

Načini ocjenjivanja:

Usmeno i praktičan rad na računaru (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije vezane uz napravljenu praktičnu vježbu na računaru i od njega traže idejna rješenja.

Obavezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno) i izrade praktičnih vježbi i razvijenosti vještina u izvođenju vježbi.

Obaveze nastavnika:**Usavršavanje**

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno).

Literatura za nastavnike:

Tutoriali na Internetu. Knjige nabavljene na adresi www.amazon.com ili www.sveznadar.com Tečajevi na CARNET-u. Knjige domaćih autora. E-učenje domaćih i stranih dobavljača.

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

dipl. ing. grafičke tehnologije
prof. informatike
dipl. informatičar,
dipl. ing. matematike: smjer računalstvo – informatika
dipl. ing. elektrotehnike

9.10. Nastavni predmet (izborni): ~~NAPREDNE MEDIJSKE TEHNOLOGIJE~~

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	UKUPNO
Broj sati	-	-	-	2/60/	2/60/

Cilj programa:

Kroz izbornu nastavu poticati razvoj likovne kreativnosti, te promišljanja društvene stvarnosti i okoliša kod talentiranijih pojedinaca.

Zadaci programa:

- upoznati učenike s multimedijским tehnologijama kod primjene u svakodnevnom životu i u marketinškim djelatnostima
- samostalna izrada prezentacijskih media (CD-Rom, internet stranice, dokumentarni i kratki film)
- prepoznavanje i razvijanje autorskih potencijala multimedijskog izražaja

4. razred - IZBORNA NASTAVA

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, stavovi i vrijednosti)	Nastavni sadržaji
1. PROŠIRENO O ISTORIJI VIDEO I VIDEO DIGITALNIH MEDIA	Upoznati se sa istorijskom i društvenom ulogom video umjetnosti	Organizirani odlasci u umjetničku kinoteku, Multimedijalne centre
2. PLANIRANJE RADA NA UNESCO-VOM PROJEKTU "SOUNDS & SCENES OF MY CITY"	Kritičko promišljanje stvarnosti i senzibiliziranje na društvene probleme kroz multimedijšku tehnologiju	Pisanje projekta "SOUNDS & SCENES OF MY CITY"; ostvarivanje komunikacije sa organizatorima iz UNESCO-a, podizanje internet stranice za praćenje razvoja projekta
3. KREIRANJE RADNOG MATERIJALA	Razvijanje percepcije i kreativnosti	Izlasci na teren; snimanje radnog materijala

4. OBRADA VIDEA I ZVUČNIH MATERIJALA KRATKOG FILMA	Nelinearna montaža videa; "preproduction-production-postproduction"; web video	Stvaranje dokumentarno-eksperimentalnog filma o rodnom gradu, kroz prizmu komparacije tradicije, socijalističke ostavštine, te ulaska u kapitalističko društvo i evropske intergracije
5. PREZENTACIJA PROJEKTA NA DVD-U, INTERNETU I ZLOŽBI	Osmišljavanje prezentacije u virtualnom i realnom prostoru	Programiranje za DVD i internet prezentaciju, postavljanje izložbe u galerijski prostor

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4.	
1.	PROŠIRENO O ISTORIJI VIDEA I VIDEO DIGITALNIH MEDIA	-	-	-	6	6
2.	PLANIRANJE RADA NA UNESCO-VOM PROJEKTU "SOUNDS & SCENES OF MY CITY"	-	-	-	6	6
3.	KREIRANJE RADNOG MATERIJALA	-	-	-	16	16
4.	OBRADA VIDEA I ZVUČNIH MATERIJALA KRATKOG FILMA	-	-	-	24	24
5.	PREZENTACIJA PROJEKTA NA DVD-U, INTERNETU I ZLOŽBI	-	-	-	8	8
	UKUPNO	-	-	-	60	60

Metodičke napomene:

Nastava medijske tehnologije realizira se u specijaliziranoj računarskoj učionici koja je opremljena s minimalno 12+1 umreženih računala i s potrebnim softverom, LCD projektorom, te pristupom Internetu. Uz svaki računar je jedan učenik, tako da se nastava održava s grupom od 12 učenika

Nastavni sadržaji se ostvaruju kroz predavanja i praktične vježbe na računarima tokom prve, druge, treće i četvrte godine obrazovanja

Predavanja se izvode verbalnom metodom uglavnom frontalnim oblikom, te vizuelno-demonstracijskom metodom.

Programski sadržaji trebaju se obrađivati na način da se učenike postupno uvodi i upoznaje sa osnovama u tehnološkom procesu izrade slika, animacija ili prezentacijskih CD-ova, a zatim da učenici individualno, a ponekad u grupama na računarima primjenjuju stečena znanja i stiču vještine.

Potrebno je poticati oblike grupnog rada učenika pri analizama nastavnih sadržaja i diskusiju, kako bi se kod učenika razvila vještina timskog rada.

Potrebno je koristiti praktične vježbe na računarima kroz domaće radove.

Težište u pristupu prilikom ostvarivanja sadržaja nastavnog programa treba biti u tome da učenici usvoje osnovna znanja koja znaju individualno primijeniti kroz praktične vježbe na računarima.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta medijske tehnologije potrebno je osigurati:

- računarsku učionicu

Računarska učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava i individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku u koju mogu lijepiti papiri, fotokopije, pisane vježbe i sl. te različita sredstva za pisanje i ostali školski pribor. Redovno pohađanje nastave. Savjesno korištenje i čuvanje računarske opreme.

Literatura za učenike:

Za učenike je potrebno napraviti interne skripte i upute za vježbe

1. FLASH 5 za sveznalice (+ CD), MIŠ, Zagreb, 2001.
2. Macromedia FLASH za WINDOWS & MACINTOSH (+CD) - napredne tehnike, R. Chun, MIŠ, Zagreb
3. PREMIERE 6.5 za WINDOWS & MACINTOSH, A. Bolante, MIŠ, Zagreb, 2003.

Načini ocjenjivanja:

Usmeno i praktičan rad na računar (vježbe).

Napomena:

Usmeno ispitivanje bi bilo dobro izvoditi tako da se učeniku postavljaju problemske situacije vezane uz napravljenu praktičnu vježbu na računalu i od njega traže idejna rješenja. Obavezni elementi završne ocjene moraju biti izvedeni iz usvojenosti nastavnih sadržaja (usmeno) i izrade praktičnih vježbi i razvijenosti vještina u izvođenju vježbi.

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno).

Literatura za nastavnike:

Brian Underdahl: Flash MX

Carla Rose: Photoshop 7

Deke McClelland: Photoshop za Windows (Biblija)

-Hrvoje Turković: Teorija filma, Meandar, Zagreb 2000.

-Joško Marušić: Alkemija animiranog filma, Meandar, Zagreb, 2004.

-Marina Gržinić: U redu za virtualni kruh, Meandar, 1998.

-Animirane interaktivne Priče iz davnina Ivane Brlić-Mažuranić, Naklada Bulaja, 2001.

-Digital Multimedia + Digital Media Tools, Nigel Chapman i Jenny Chapman, John Wiley & Sons, 2003.
-Video Art, Michael Rush, Thames & Hudson, 2003.
-A History of Experimental Film and Video, A. L. Rees, British Film Institute, 1999.
-Visionary Film : The American Avant-Garde, 1943-2000, P. Adams Sitney, Oxford University Press, USA, 2002.
Laura Gutman: Macromedia Dreamweaver MX 2004 Bez tajni

Časopisi:

- Kontura Art Magazin, Art magazin Kontura d.o.o., Hrvatska
- Creative Reviews, United Kingdom, www.creativereview.co.uk
- Page, Deutschland

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

1. dipl. ing. grafičke tehnologije
2. prof. matematike i informatike
3. dipl. ing. matematike: smjer računarstvo – informatika
4. prof. likovne kulture
5. akademski slikar/kipar/grafičar..
6. dipl. dizajner
7. dipl. ing. elektrotehnike

9.11. Nastavni predmet (izborni): VIZUELNE KOMUNIKACIJE

Sedmični (ukupni) fond sati:

Razred	1.	2.	3.	4.	Ukupno
Broj sati	-	-	-	2/60	2/60

Cilj programa:

Cilj programa nastavnog predmeta Vizuelne komunikacije je osposobiti učenike za stručno – teoretska znanja u području vizuelnih komunikacija i razviti vještine i sposobnosti za kompetenciju na tržištu grafičkih komunikacija.

Zadaci programa:

Tokom obrazovanja trebalo bi ostvariti sljedeće zadatke:

- usvajanje znanja o osnovama iz istorije komuniciranja i usvajanje znanja o informacijama i komunikacijama
- razvijanje kritičke svijesti i vizuelne osjetljivosti
- razvijanje sposobnosti percepcije stvarnosti
- stvaranje likovno - estetskog senzibiliteta u vizuelnoj kulturi
- vježbama razvijati sposobnost uočavanja i kreativnog izražavanja

Osposobiti učenike za samostalno korištenje stečenih znanja u praksi i isto tako razvijati njegovu sposobnost za daljnje samostalno obrazovanje i praćenje novih standarda u komunikacijama.

U procesu teorijskog dijela nastave upoznati učenike sa osnovnim pojmovima. Razviti kod učenika sposobnosti u razlikovanju pojedinih medija i odjela u tehnologiji izrade proizvoda.

U tu svrhu je potrebno u skladu i slijedu sa obrađenim teorijskim dijelom nastave predvidjeti barem dva stručna posjeta različitim grafičkim pogonima u cilju sticanja znanja o praktičnoj izradi grafičkog proizvoda. Jednako tako i nakon teorijske nastave odraditi set vježbi koje će pratiti stečena znanja.

Razvijati kod učenika pozitivan odnos prema predmetu, te općenito urednost, sistematičnost i tačnost u radu savjesnosti i marljivost.

4. razred

NASTAVNA CJELINA	Očekivani rezultati (znanja, vještine, sposobnosti)	Nastavni sadržaji
1. VIZUELNE KOMUNIKACIJE	Naučiti što je to komuniciranje, usvojiti osnovna znanja o komunikaciji u praksi, upoznati se sa terminima u komunikologiji. Osposobiti učenika za samostalnu komunikacijsku vježbu.	- osnovni pojmovi, definicija - interakcijsko komuniciranje - vještine komuniciranja - modeli komuniciranja - šum i povratna informacija - pretpostavke za komuniciranje
2. TEORIJA INFORMACIJA	Usvojiti osnovna znanja o informaciji, naučiti kako opažamo selektiramo i obrađujemo informacije. Naučiti učenika da kroz vježbu opažanja usvoji znanja o javnom informiranju i elementima javnog komuniciranja	- usvajanje informacija - vizuelno opažanje - selekcija informacija - obrada informacije - modeli javnog informiranja - osnovni elementi javnog komuniciranja (informacija, komuniciranje, medij, komunikanti)
3. PERCEPCIJA	Usvojiti osnovna znanja o percepciji, percepcijskoj organizaciji te sociološko i psihološko djelovanje na čovjeka. Omogućiti učeniku da samostalnom spoznajom percepciju veže uz estetska područja proučavanja.	- struktura percepcije - percepcijska organizacija - međusobna povezanost teorija - veza informacije i percepcije u estetskim područjima
4. VIZUELNA PORUKA	Naučiti učenika o potrebi proučavanja pojedinih kulturno-kodovskih kodova i konvencija. Sensibilizirati učenika na razlike u slika, simbolima i znakovima. Naučiti učenika što je „BRAND“ i kako on nastaje. Naučiti učenika koje su mu karakteristike i kako on djeluje na masu u vizuelnom, estetskom i ekonomskom smislu. Naučiti učenika kako koreliraju vizuelne komunikacije i dizajn.	- kulture, kodovi i konvencije - slike, simboli i znakovi - robna marka – „BRAND“ - likovni jezik i likovni znak - vizuelne komunikacije i dizajn

5. ISTORIJA VIZUELNIH KOMUNIKACIJA	Naučiti učenika kako se razvijala vizualna poruka kroz istorijskii razvoj i stilove u umjetnosti. Na temelju samostalnog proučavanja i vježbi naučiti ga više o vezi istorije umjetnosti i vizuelne poruke danas.	- razdoblje starog vijeka (mezopotamija, Egipat, Kina, Indija, Europa) / Piktogram, ideogram, papirus, pismo, knjiga - razvoj vizuelnih komunikacija srednjeg vijeka/ - rukopisi, iluminacije, relikvije, pečati, grbovi, štamparski stroj - novi vijek – razvoj nauke i umjetnosti/ štampa-tisak (mape, karte, novine, prvi plakati, vodiči, tipografija) - vizuelne komunikacije 20. stoljeća Art Nouveau, avangarda, Bauhaus, De Stijl, konstruktivizam
6. GRAFIČKO OBLIKOVANJE VIZUELNIH KOMUNIKACIJA	Usvajanje znanja i vještina o vizuelnom komuniciranju, oglašavanju složenih proizvoda, pojavi medija kao nositelja vizuelne poruke. Usvojiti znanja o osnovama tipografije. Obučiti ga za samostalnu izradu raznih grafičkih proizvoda koji nose vizuelnu poruku i informaciju. Naučiti učenika da samostalno uočava koja je funkcija u upotrebi fotografije i filma u medijima. Usvojiti znanja o osnovama animacije i uloga u medijima	- načela i pojmovi - vizuelno komuniciranje i oglašavanje (štamparske, TV, jumbo plakati, city light) - razvoj tipografije u svrhu komunikacije - ilustracija i strip - plakat (komercijalni i umjetnički) - logotip i znak - layout sustav - vizuelni identitet - fotografija i film (uporaba u medijima) - animacija (povijesni razvoj, vrste)
7.MASOVNI MEDIJI	Usvajanje znanja o izdavačkoj djelatnosti. Na temelju vježbi, posjeta izdavaču i obrade raznih tiskovina osposobiti učenika za samostalnu izradu jednostavnog proizvoda. Naučiti učenika što je promocija, koja joj je uloga i kako djeluje na čovjeka. Osposobiti učenika da povezivanjem znanja iz različitih područja stiče vještinu samostalnog uočavanja i rada na različitim jednostavnim proizvodima u različitim medijima.	- izdavaštvo - novine (dnevna štampa, revije i časopisi - radio i TV struktura i funkcije televizijskog izražaja - promocija i promotivne aktivnosti - elektronski medij i Internet sistem
8. ODNOSI S JAVNOŠĆU	Usvojiti osnovna znanja o povezivanju vizuelnih komunikacija sa javnim mnijenjem. Naučiti učenika kako poruka djeluje na mase i formira javno mnijenje.	- vizualne komunikacije u odnosu na javno mnijenje i njegovo formiranje - sistem komunikacija, dizajn i percepcija u praksi

Pregled nastavnih područja s vremenskim rasporedom

Red. broj	NASTAVNA CJELINA	Broj sati po godinama obrazovanja				Ukupan broj sati
		1.	2.	3.	4.	
1.	VIZUELNE KOMUNIKACIJE	-	-	-	8	8
2.	TEORIJA INFORMACIJE	-	-	-	5	4
3.	PERCEPCIJA	-	-	-	8	8
4.	VIZUELNA PORUKA	-	-	-	10	10
5.	ISTORIJA VIZUELNIH KOMUNIKACIJA	-			4	4
6.	GRAFIČKO OBLIKOVANJE VIZUELNIH KOMUNIKACIJA				12	12
7.	MASOVNI MEDIJI				10	10
8.	ODNOSI S JAVNOŠĆU				4	4
	UKUPNO	-	-	-	60	60

Metodičke napomene:

Oblici rada: individualni, grpni i frontalni rad učenika i nastavnika.
 Praktična nastava realizira se u učionici koja je opremljena, LCD projektorom, pločom i računarom koje ima pristup internetu. Profesor koristi osnovna pomagala da uz frontalni rad demonstrira učenicima pojedina područja obrade plana i programa.
 Navedene sadržaje treba realizirati tako da se stavi naglasak na konkretne primjere iz prakse. Tokom školovanja organizirati posjete grafičkim firmama i izdavačkim isto tako osigurati nekoliko sati posjete u lokalnoj TV stanici.

Materijalni uslovi:

Za ostvarivanje zadataka predmeta Vizuelne komunikacije potrebno je osigurati:

- učionicu

Učionica za nastavu potrebna je da bi se u njoj izvodila cjelokupna nastava individualni rad učenika.

Obaveze učenika:

Učenici trebaju imati standardan školski pribor. Preporučljivo je da imaju svesku i košuljicu za ulaganje papira, fotokopija, sredstva za pisanje, sredstva za crtanje, pribor za crtanje, boje i ostali pribor.
 Prema ličnoj želji učenika za dio plana i programa koji se odnosi na praktičnu nastavu neke vježbe učenik može koristiti vlastita sredstva i pomagala ako je riječ o samostalnom radu koji se ne izvodi u školi.

Pri izradi nekog samostalnog rada koji se izvodi u školskoj radionici poželjno je da učenik uz svoj pribor i mapu za crtanje ima na raspolaganju lični računar, koje ima vezu s internetom.

Literatura za učenike:

R. Ivančević: Likovni govor,

V. Papanek: Dizajn za stvarni svijet, Nakladni zavod MM Split 1973

Kako literature za učenike nema, odnosno ona je zastarjela i potpuno neodgovarajuća za njihovo obrazovanje učenika srednje škole učenici se mogu koristiti bilješkama sa predavanja, fotokopirnim materijalima iz nastavnikovih priprema, katalogima, literaturom koju učenik smatra zanimljivom, a koja će mu pomoći u savladavanju gradiva. Nastavnik iz područja koje predaje je dužan u određenom periodu napraviti pisani materijal koji bi olakšao učenikima svladavanje gradiva.

Načini ocjenjivanja:

Usmeno, pismeno i samostalana praktična vježba

Obaveze nastavnika:

Usavršavanje:

Svi nastavnici trebaju vladati osnovnim stručnim, pedagoško-psihološkim, metodičko-didaktičkim i informatičkim-komunikacijskim znanjima i vještinama te se neprestano usavršavati u svim navedenim područjima (individualno i kolektivno) Nastavnik ima obavezu osigurati učenikima posjete u razne proizvodne institucije, a i kulturne institucije u svrhu ličnog obrazovanja i obrazovanja učenika. Nastavnik je dužan prezentirati nastavno gradivo najnovijim metodama i inovativnim pristupom u skladu s materijalnim uslovima škole.

Literatura za nastavnika:

- V. Papanek : Dizajn za stvarni svijet, Nakladni zavod MM, Split 1973
- I. de Noblet : Dizajn, Golden marketing, Zagreb 1999
- F. Vukić: Stoljeće hrvatskog dizajna MGC, Zagreb 1997
- H. Turković: Umijeće filma, HFS Zagreb 1996
- Quentin Newark: What is graphic design?, Rotovision, Switzerland 2002
- Chuck Green: Design it yourself logos, letterheads & business cards, Rockport publishers 2001
- Alan Swann: Basic design and layout, Phaidon Press Limited, London 1987, 1993
- Michael Beaumont: Tipe and colour, Phaidon, Oxford 1987

Napomena:

Popis literature za nastavnike treba stalno ažurirati zbog neprestanih promjena u ovom području.

Kadrovski uslovi:

- dipl. komunikolog
- grafički dizajner
- dipl. ing. Arhitekture
- produkt dizajner

10. ISPITNI KATALOG ZA MATURSKI ISPIT

U skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju i njegovim dopunama Kantona Sarajevo uslove, načine i postupak polaganja maturalnog ispita utvrđuje se i propisuje programima škole a sastoji se od :

1. izrade i odbrane završnog rada - projekta samostalna izrada prezentacijskih media (CD, internet stranica, dokumentarni ili kratki film)
2. pismenog i usmenog ispita iz bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika
3. usmenog ispita iz stručnih predmeta.

10.1. Izrada i odbrana maturalnog ispita

Predlaže se rad u sklopu jednog ili više stručnih predmeta, maturalni rad (projekt) obuhvaća znanja i vještine iz stručnih predmeta u sve četiri godine. Temu zadaje profesor stručnog predmeta u sklopu kojeg se radi a koji je dužan osmisлити i predložiti zadatak.

Predložena tema treba biti konkretna – npr. konkretni prezentacija, site ili film kojise odnosi na postojeću ili u toku nastanka: instituciju, projekt, osobu, područje, objekat, grupu itd. Izbor maturalnog rada i vremenski rok u kome se rad izrađuje je definiran školskim Pravilima.

10.2. Pismeni ispit iz bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika

Pismeni ispit učenik polaže u skladu sa zajedničkim odredbama uputa o sadržajima i načinu provedbe završnog ispita u četverogodišnjim tehničkim, umjetničkim i drugim stručnim školama.

10.3. Stručno-teorijski dio ispita

Stručno-teorijski dio završnog ispita polaže se pismeno, odnosno usmeno. Učenik koji je postigao više od 60% mogućih bodova, položio je stručno-teorijski dio maturalnog ispita. Učenik koji je postigao 30-60% mogućih bodova, ima pravo polagati usmeni ispit. Ako učenik ne zadovolji na usmenom ispitu, upućuje se na popravni ispit iz stručno-teorijskog dijela ispita u idućem ispitnom roku. Učenik koji je na pismenom dijelu ispita postigao manje od 30% mogućih bodova, upućuje se ponovo na ispit.

Stručno-teorijski dio ispita obuhvata teorijska znanja neophodna za obavljanje praktičnih radnji u zanimanju koja su propisana nastavnim planom i programom. Pitanja i zadaci trebaju obuhvatiti sljedeće nivoe znanja i sposobnosti:

- osnovne pojmove i definicije,
- snalaženje unutar zadanog zadatka koristeći usvojena znanja i vještine iz svih stručnih predmeta,
- kreativna primjena stečenih znanja i vještina na zadatku
- analitički osvrt na izrađeni zadatak.

Poželjno je da svaki od ovih nivoa znanja sudjeluje s 20 do 30 % od ukupnog broja bodova.

- analizira zadani projekt
- vrši odabir medija
- prikuplja informacije vezane za tržište i njegove potrebe
- usklađuje ideje s dizajnerskim trendovima pitanje objektivnog tipa tako da se sugerira nabranje po stavkama: materijala, redoslijeda operacija, potrebnog alata i pribora. To se može postići tako što se vrši izbor odgovarajućih materijala
- vrši unos podataka propisima
- provjerava tehničku i tehnološku dokumentaciju

Za rješavanje pitanja i zadataka učenik ima na raspolaganju četiri sata uz upotrebu dopuštenoga pribora za pisanje, brisanje, crtanje i računanje te priručnika i ostalih pisanih materijala.

Ocjenjivanje se obavlja prema ovoj ljestvici:

% bodova	Ocjena
90 – 100	odličan (5)
80 – 89	vrlo dobar (4)
70 – 79	dobar (3)
61 – 69	dovoljan (2)
30 – 60	pravo polaganja usmenog ispita
0 – 29	nedovoljan (1)

Na usmenom ispitu u pravilu se provjeravaju znanja iz onih područja iz kojih učenik nije pokazao znanja na pismenom dijelu ispita. I u ovom dijelu ispita treba što više koristiti sheme, crteže i fotografije, primjere projekata, tablice i kataloge proizvođača opreme te materijalne primjere i modele različitih uređaja i sistema koji su predmet ispitivanja. Zato je poželjno da se usmeni ispit održava u specijaliziranoj učionici gdje su dostupna sva navedena sredstva.

10.4. Praktični dio maturalnog ispita

Provjera postignutih znanja, vještina i navika u praktičnom dijelu završnog dijela ispita provodi se i izradom ispitnog rada..

Pri izradi praktičnog zadatka učenik se mora pridržavati propisanih mjera zaštite na radu i zaštite okoliša te ostalih uslova koje mu odredi ispitna komisija.

Praktični dio ispita ocjenjuje se na osnovu rezultata vrednovanja postupaka tokom izrade praktičnog rada.. Listu vrednovanja utvrđuje ispitna komisija na način da se svaki postupak boduje.

Postupci koji se vrednuju i raspon bodova:

Samostalnost u planiranju tokom rada i izrade rada	0 – 10
Utrošeno vrijeme za planiranje i izradu	0 – 20
Redoslijed i ispravnost postupaka u rukovanju alatima i instrumentima	0 – 20
Kvaliteta i tačnost izrade	0 – 20
Estetski izgled rada	0 – 10
Primjena mjera za rad na siguran način	0 – 15
Pridržavanje propisa o zaštiti okoliša	0 – 10
Racionalna upotreba energije	0 – 10
Racionalna upotreba materijala	0 – 10
Tačnost mjernih rezultata	0 – 15
Izrada ispitne dokumentacije i interpretacija mjernih rezultata	0 – 10
Upotreba tehničko-tehnološke dokumentacije	0 - 10

Konačna ocjena utvrđuje se za funkcionalno ispravan rad, odnosno ispitno mjerenje na osnovu bodovne ljestvice:

% ostvarenih bodova	Ocjena
92 – 100% bodova	odličan (5)
81 – 91% bodova	vrlo dobar (4)
67 – 80% bodova	dobar (3)
50 – 66% bodova	dovoljan (2)
0 – 49% bodova	nedovoljan (1)